

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

С

ДЪЛО

ПАМ'ЯТІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
1814-1861

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVIII, Ч. 3

БЕРЕЗЕНЬ — 1991 — MARCH

No. 3, VOL. XLVIII

ЗМІСТ

Л.О. Революціонери	1
О. Маруніч. Художникам	2
І. Рожанковська. Берегиня, чи рабиня комуністичної системи?	3
Г. Чубай. Спішать на віче	6
Звернення Союзу Українок Львова до жінок України!	6
М. Богачевська-Хом'як. Союз Українок у міжвоєнний період	7
Д. Степовик. Гравюри Василя Лопати до поезій Т. Шевченка	10
Т. Шевченко. Причинна	11
О. Пахльовська. Старий вітер	11
Х. Навроцька. Доктор Іванна Ратич	13
О. Тритяк. Музей на острові Елліс	14
О-Ка. Пані Маруся і Пан Сизокрилий	16
Our Life	
Т. Shevchenko. My thirteenth year was wearing on	17
М. Waszynsky. A woman of singular distinction	18
Letter from Martha Chomiak	20
М. Bohachevsky Chomiak. Women in Ukraine	21
Cooky's corner	23
Л. Черник. Суспільна Опіка Союзу Українок Америки	24
Вісті з Централі	24
С. Гнатенко. Український Музей	25
Л. Волинець. Дарунки для Українського Музею за 1990 р.	26
Х. Навроцька. Наше харчування	27
Дописи Відділів	28
Стипендійна Акція СУА	29
Пожертви	30
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36
Загальні збори Відділів	обкл.

Редактор — Ірена Чабан

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

Адміністратор "Нашого Життя" — Наталія Дума

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

На обкладинці. "Пам'яті Тараса Шевченка". Юрко Кох.
Our Cover. "In memory of Taras Shevchenko" by Yurko Koch.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Reserved —
Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак	— голова
Іванна Ратич	— 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хом'як	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Ірина Чайківська	— протоколярна секретарка
Марія Томоруг	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полцій	— англійська секретарка
Рома Шуган	— скарбничка
Марта Данилюк	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Лідія Білоус	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак	— музейно-мистецька
Ольга Тритяк	— виховна
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Христя Навроцька	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Татяна Рішко	— Нью Джерзі
Іванна Шкарупа	— Огайо
Анастасія Хариш	— Чикаго
Валентина Чудовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська	— голова
Лідія Дяченко	— член
Таїса Турянська	— член
Надя Бігун	— заступниця
Лідія Фіцалович	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published
monthly — except Aug. by UKRAINIAN
NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF
AMERICA, INC. 108 Second Ave., New
York, N.Y. 10003.

ISSN 0740-0225

Postmaster: send address changes
to OUR LIFE, 108 Second Ave., New York,
N.Y. 10003

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ

М.С. Самокиш. Т.Г. Шевченка везуть на заслання. Олівець 1939.

M.S. Samokysh. T. Shevchenko is taken into exile. Pencil, 1939

У Вашингтоні, на сквері, де вулиця "П" єднає 21 і 22 вулиці, стоїть бронзовий Тарас Шевченко. Яких дві милі від цього пам'ятника, у вестибюлі будинку на 6-ій вулиці, є величезне погруддя, також у бронзі, кубинського патріота і революціонера Хозе Марті. У цьому будинку міститься головна редакція "Радіо Марті" американської радіостанції для Куби.

За сталінських часів, коли письменники і науковці ночами не спали, вишукуючи нитки, які зшивали український і російський народи якомога ближче, якийсь літературопсевдознавець доводив, що Шевченко і Пушкін мусіли знати один одного, бо обидва жили в Петербурзі, ходили тими самими вулицями, писали вірші, отже не могли себе не знати. І в той час цю нісенітницю на Україні надрукували, а в період хрущовської відлиги один з критиків з гірким сумом згадав про це.

Тарас Шевченко з Хозе Марті не зустрічався. Хозе Марті було вісім років, коли Шевченко помер. І Шевченко жив тоді у Петербурзі, а Марті жив на Кубі, колонії Іспанії. Але у Шевченка і Марті є чимало спільних рис.

Обидва вони воювали за свободу для свого народу пером, обидва жили багато років на чужині. Колоніальна влада, проти якої він виступав, заарештувала Марті, коли йому було 16 років (Шевченко

народився кріпаком і став вільним, коли йому було вже 24), і виселила його з Куби. Він жив у Мехіко, Іспанії, Гватемалі, Венесуелі і Сполучених Штатах. Шевченко писав вірші і малював. Марті також писав вірші, почав модерністичний напрям в еспанській поезії, але став широковідомий як публіцист.

Шевченко здалека захоплювався Сполученими Штатами, мріяв про Вашингтона для України, а американського актора Айру Олдріджа вважав за побратима. Марті зблизька вивчав Сполучені Штати, їх суспільство, політичну й економічну системи і писав про це у своїх статтях й есеях. Він пропагував одночасно економічну свободу і свободу людини, доводячи, що демократія стимулює торгівлю і промисл, а вільна торгівля і вільна індустрія гарантують демократію.

Комуністичний уряд України присвоїв собі Шевченка, щоб приєднати собі народ, який величає поета, і уважно редагуючи Шевченкові твори, вже десятками років доводить, що пророцтва Шевченка сповнились — у "країні рад". Подібно комуністичний уряд Куби величає Марті як інтелектуального архітектора кубинської революції, дарма що Марті мріяв про встановлення капіталізму по цілій Латинській Америці і робив конкретні заходи в тому напрямі, а комунізм він назвав "вірою злобних і скупих людей,

які видають себе за палких захисників безправних, тільки для того, щоб лізти вгору по їх спинах". Марті хотів, щоб ті безправні і нужденні самі змагали до висот, до кращого матеріального життя. Він бачив силу Сполучених Штатів у тому, що все населення країни є в пошуках більшого добробуту. Такі твердження привели Марті до зударів з церквою і з олігархією, які тримали Кубу у феодальному стані. Нинішній уряд Куби, приховуючи одні твори Хозе Марті і наголошуючи інші, вдає, що він стоїть на стороні цього пробудителя Куби.

Чи не те роблять партократи з Тарасом Шевченком уже десятки років?

"Невигідні" вірші Шевченка не попали до багатьох видань його творів, а коли попадали, то примітки під текстом, пояснюючи, що, власне, Шевченко мав на увазі, пишучи таке, були довші, ніж самі твори. А оце недавно Богдан Певний нагадав, що 20 років тому була убита Алла Горська, одна з авторів "Шевченківського вітражу" для Київського університету, який зображав грізного, революційного Шевченка з його "невигідними" словами: "Возвеличу малих отих рабів німих, я на сторожі коло їх поставлю слово". Тоді, 1964 року, партійний наказний ректор університету доручив знищити вітраж ще перед його відкриттям, а в той час у Москві, перед готелем "Україна", виріс високий бронзовий Шевченко, перед яким партократи могли себе фотографувати і доводити — як Кастро з Марті, — що вони його послідовники.

Так Хозе Марті, як і Тарас Шевченко, журились долею "малих отих рабів німих" — на Кубі, в Україні.

Але долі їх також різнилися одна від одної. Шевченко разом з присудом забрав з собою на заслання заборону писати і малювати. Хозе Марті на заслання писав багато і часто, зокрема в галузі публіцистики. Сто років тому майже усі газети Латинської Америки друкували його статті, і він вільно переїжджав з країни в країну. У Сполучених Штатах 1895 року він створив Кубинську революційну партію, повернувся на батьківщину і згинув в одному з перших боїв перед звільненням Куби. Йому було 42 роки.

Тарас Шевченко помер на чужині, коли йому було 47. Зброї, у звичайному значенні цього слова, він в руках не тримав. Але на сторожі "отих рабів німих" він поставив слово, яке ще нині палить ворогів і з німих рабів робить вільних людей — поетів, парламентаріїв і повстанців...

Нині в Америці кубинці становлять значну частину населення. Часто-густо вони наші сусіди, власники крамниць, політичні діячі. Коли запізнаєтесь ближче з кубинкою, скажіть їй: "У вас був Хозе Марті. Я хочу розповісти вам про нашого Тараса Шевченка, який жив менш-більш тоді, коли Марті, і який також воював за волю для свого народу".

Л. О.

ХУДОЖНИКАМ

Не малюйте Шевченка плебеєм
У кріпацькій пошарпаній свиті —
Я в нім бачу лише Прометея
У одежі, із сонця відлитої,

Лиш володаря дум України,
Що піднісся на грані столітні,
Щоби сіяти правду невпинно,
Щоб вогнем у віках пломеніти!

Не малюйте Шевченка солдатом,
Не малюйте на зло клятії долі,
Мій Шевченко завжди був крилатим,
Мій Шевченко завжди був на волі!

Не малюйте поета в печалі,
Бо він — світоч і щастя народу,
Став пісок золотим в Кос-Аралі,
Де ступав він в хвилини негоди.

...А тепер наш Тарас — в кожній хаті
З нами словом живим розмовляє.
Є в Шевченка народження дата,
Дати ж смерті в Шевченка немає.

Справа "Третього відділу" про арешт Т. Шевченка. 1847.
Matter of Shevchenko's arrest. 1847

БЕРЕГІНЯ, ЧИ РАБІНЯ КОМУНІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ?

Львів. 1989 р. Фото І. Рожанковської.

Lviv. 1989. Photo I. Rozankowsky.

Внаслідок банкрутства комунізму, в Радянському Союзі відбувається важливий історичний процес. Поневолені народи намагаються скинути московське ярмо, здобути самостійність. Всупереч великим позитивним змінам, комуністична система залишилася при владі і далі контролює всі ключеві аспекти життя республік. Україна старається використати існуючі можливості. У Верховій Раді України опозиційні депутати борються з комуністичною більшістю, постають демократичні партії, активізується молодь, ведеться праця над національним усвідомленням широких мас народу. Українці, десятиліттями ізольовані від західного світу, нав'язали контакт з еміграцією, розраховують на її моральну і матеріальну підтримку.

До Америки приїжджають з України політики, науковці, письменники, журналісти, мистці, виступають перед публікою, відбувають наради, конференції, ініціюють спільні почини, в Україні відбуваються спільні з'їзди, зустрічі. На жаль, досі не приїхала ні одна жінка, щоб познайомитися з жіночими організаціями, нав'язати з ними контакт і співпрацю, хоч від початку 1990 р. в Україні існують жіночі об'єднання. В лютому заснувався у Львові Союз Українок, що згодом поширився на інші місцевості, в Києві при Русі постала Жіноча Громада. Про цілі, завдання, структуру і діяльність цих організацій мало відомо. Сьогодні в Україні найбільш експлуатованою частиною суспільства є жінки і насувається

питання, чому досі не винесено на публічний форум цієї проблеми. Преса в Україні в нечисленних статтях наświetлює непосильну фізичну працю жінок у сільському господарстві та індустрії, однак не розглядає причини і наслідків цього невідрадного становища ані не подає пропозицій щодо змін.

В "Українському тижневику" з 8 квітня 1990 р. появилася інформативна стаття Соломії Павличко "Роля жінок в Русі і в суспільстві в Україні в 1990-их роках". С. Павличко належить до групи науковців і письменників — ініціаторів Руху. Працює в Інституті літератури Української Академії Наук в Києві як спеціаліст американської і англійської літератур. Користаючи з її перебування в Канаді в університеті Алберти, група жінок "Другий вінок" запросила її до Торонта, де вона виголосила доповідь про жінок в сучасній Україні, що згодом появилася друком.

Авторка розглядає два питання, а саме: настанову суспільства до життєвих обставин жінок та проблему рівноправності жінок у сучасних політичних рухах. На підставі фактів та статистичних даних доходить до негативної відповіді на оба питання.

Комуністична пропаганда твердила, що Жовтнева революція встановила законно рівноправність жінок, на ділі влада приступила до закріпачення жінок в ім'я будови комунізму. Заробітну працю називали "громадським виробництвом". Деякі статистичні дані вказують на "рівноправність жінок" у комуністичній системі:

Фото Сергія Буковського. "Радянська жінка" 1990 р. ч. 2
Photo: Serhij Bukovsky. "Soviet Woman" 1990, No. 2

- жінки становлять 51.5% робітників і бюрових працівників;
- 80% робітників, зайнятих важкою фізичною працею, є жінки (в США на праці, яку класифікують як "мужеську" працює 4% жінок);
- у сільському господарстві 83% жінок працює фізично;
- на будовах працює 25% жінок;
- на нічних змінах працює більшість жінок;
- лише 7% жінок з середньою або вищою освітою займають чільні позиції в партії, наукових установах, промисловості;
- платні жінок на 25% — 30% нижчі від висоти, яка вважається пересічною.

У колгоспах жінки працюють фізично, чоловіки — місцева партійна ієрархія, сидять у бюрох. При будові доріг жінки в помаранчевих жакетах, з лопатами в руках важко працюють, а недалеко від них — чоловік-наглядач стоїть та покурює. Жінки замітають мітлами міські вулиці. Подібні сцени змальовують також інші автори. Лікар Арнольд Решетюк у статті "Чому ми так не любимо жінок" пише, що жінки тягнуть ноші з цеглою на високі поверхи хмародерів ... "ніби ще й досі людство не винайшло підйомників та кранів". Зауважує, що "сто років тому у відсталій Росії надривалися на будовах виключно чоловіки. Жінки з'явилися там, аби місити ногами бетон лише в роки перших п'ятирічок. І - залишилися". До революції ткацькі варстати обслуговували чоловіки, бо професія ця вважалася для жінок просто

непосильною. Сьогодні, наскільки авторіві відомо, в Україні один-єдиний чоловік-ткач в Чернігові, і до комбінату, де він працює, приходять подивитися на нього, як на музейний експонат.

На знімку жінка з довгим ножом в руці, яка збирається розбирати на частини величезного вола. Автор доходить до висновку, що суспільство не любить жінок.

У статті "Мона Ліза з кайлом і ломом" Юрій Брязгунов подає "не парадне фото", на якому зображені жінки при ремонті залізничних рейок. Він пише: "Найстрашніше тут навіть не в цинізмі визначення, що легко чи важко для жінки, а в тому, що радянське законодавство дозволяє усе це виконувати нашим дорогим матерям, дружинам і сестрам і не бачить у такій діяльності ні шкоди для їхнього здоров'я ні для самопочуття ще не народжених дітей, а отже і для майбутнього нації".

В Україні виходить єдиний жіночий журнал "Радянська жінка". Донедавна, як і вся преса, він популяризував комуністичну ідеологію та докладав свою цеглину до закріпачення жінок. На обгортках журналу не раз пишались доярки в червоних жакетах, обвішаних орденами-нагородами за незвичайні досягнення в роботі. В 1990 р. настанова редакції дещо змінилася, почали появлятися статті про проблеми працюючих жінок. У статтях Тетяни Чернишевської "На жаль, моя мама — доярка" і Миколи Петрушенка "Хто захистить Ніну Олексіївну" описана незavidна доля доярок. Т. Чернишевська розповідає про один робочий день своєї мами, який почався в год. 4-й ранку і з перервами тягнувся до год. 11-ої вечора. Спить вона не більше п'ять годин на добу. Працює в колгоспі 33 роки і дочка сумнівається "чи витримає вона до пенсії ще 7 років такого життя". Працю доярок вважають за найважчу в сільському господарстві головню тому, що механізація тут майже не існує. М. Петрушенко широко описує життя доярки Ніни. Коли вона прийшла на роботу, була мова про чудо-механізацію, яка мала б змінити до невпізнання працю доярок. Минуло 15 років і досі нема ніяких змін. Наступна цитата передає суть статті: "Ніна Олексіївна Буяло не лише передова доярка, а ще й кваліфікований вантажник, бо переносить щодня десятки тонн фуражу. І бідон з молоком, котрий важить аж 40 кілограмів, теж носить. А про те, що лікарі не радять жінкам піднімати водночас більше десяти кілограмів, вона, виявляється, навіть і не чула. «Це наші лікарі не радять чи закордонні? — недовіжливо перепитує. — Мабуть, закордонні». Признаюся, не зважився пояснити їй, що за кордоном «жіночою» вагою вважається лише сім кілограмів, і що за коровами там наглядають переважно чоловіки. Жаліють своїх дружин фермери, бо дояр — професія справді нежіноча".

Статистику та докази експлуатації жінок можна б продовжувати до нескінченности. Ю. Брязгунов пише про високий відсоток жінок у важкій промисловості — хемічній, обрібки дерева і металів, про-

Україно моя, наслухаю тебе із глибин
в первородності сонця, у тайні твого колоска.
На трагічному зламі твоїх непоправних руїн
б'є в глухії береги обмілілого роду ріка.

Україно, розтоптаний раю сумний,
що сховають в собі на майбутнє новітні кургани?
Тільки чорне проміння страшної й по смерті труни
і брехнею роз'їдений літописання пергамен.

Не запишем на нім вогняного: "Ідемо на ви!"
бо розмиті безвір'ям і думи, і душі, і слово.
Тихше вод ми зникаєм і хилимось нижче трави,
і діла дріб'язкові туманять нам зір, як полова.

Ні шабель, ні мечів, ані складених в битві голів
у мовчазній землі не залишим онукам у спадок.
Ані золота душ, ані в полі журних журавлів,
тихих вод, ясних зір вже по нас не вспадує
нащадок.

Лиш ломаччя руде вигинатиме в небо хребти,
лиш іржавий міраж розповість їм, голодним, за нас,
що судилося нам так безславно тобою пройти
крізь гіркий недорід, а можливо, — крізь судний твій
час.

дукції машин та багато інших галузей. У легкій промисловості жінок 79%. А. Решетило стверджує, що жінка з природи слабша від чоловіка, її працездатність теж 3-4 рази нижча. Непосильна праця виснажує, спричинює захворювання, нищить жіночу психіку.

С. Павличко розглядає також ситуацію жінок в партії, де вони займають 30% різних постів. Це звичайно друго- і третьорядні позиції. Пост Валентини Шевченко, яка до виборів в 1990 р. була членом Політбюро ЦК Комуністичної партії України і головою Президії Верховної Ради авторка вважає другорядним у порівнянні з позиціями секретаря ЦК та голови Ради Міністрів. В Україні досі не було жінок міністрів ні дипломатів. Жінки на партійних постах не репрезентують ані жіночого, ані демократичного рухів — вони представниці партійного апарату, часто його найбільш консервативної частини.

Для жінок з вищою освітою чільні становища теж недоступні. Кількість студентів університетів, жінок і мужчин, приблизно однакова, однак існує велика диспропорція між кількістю освічених жінок та престижевими позиціями у професійній сфері. Авторка подає як примір ситуацію в Інституті літератури Української Академії Наук, який поділений на 10 відділів. Директорами, заступниками директорів та науковими секретарями в усіх відділах є мужчины, хоч в Інституті працює така сама кількість жінок як і мужчин. У Спілці письменників України багато жінок, але досі ніколи не очолювала її жінка. Головними редакторами літературних, наукових, політичних і популярних журналів і газет є мужчины, єдиним винятком є журнал "Радянська жінка". Згідно з комуністичною ідеологією, головною ролею жінок у суспільстві є материнство. Пропаганда твердила, що держава опікується матерями, а також помагає їм у

формі різних побутових послуг як ясла для немовлят, дитячі садки, харчівні тощо.

Чому ж тоді при таких сприятливих обставинах приріст населення України лише 2.8 на 1,000 осіб. Частинну відповідь на це питання дає Т. Мушика у статті "Соціально-економічні фактори демографічної поведінки молодих сімей" у журналі "Економіка Радянської України" в 1982 р. Підсумки опитування молодих жінок, проведені на Закарпатті в чотирьох підприємствах легкої промисловості відносно бажаної кількості дітей і факторів, що впливають на їх демографічну поведінку, були такі:

бажана кількість дітей:

- 37% — одна дитина;
- 46% — двоє дітей;
- 9% — троє і більше дітей;
- 6% — ні однієї дитини;

причини обмеження кількості дітей:

- труднощі поєднання обов'язків матері із заробіткою працею;
- брак ясел і садків для дітей, а в існуючих надмірна кількість дітей і некваліфікована обслуга;
- в міру збільшення кількості дітей в сім'ї погіршується матеріальний стан;
- брак мешкань, на які подружжя часто чекають роками;
- жінки, які мають двоє-троє дітей, через брак часу, не можуть підвищити своїх кваліфікацій, одержують нижчу заробітну платню, а потім і пенсію у порівнянні з бездітними жінками або матерями, які виховали одну дитину.

Для мінімального приросту населення на кожну родину припадає пересічно троє дітей.

Продовження в наступному числі

ПОМЕРЛА ОКСАНА МЕШКО

З Києва наспіла сумна вістка, що вночі з 1-го на 2-ге січня 1991 р. відійшла у вічність Оксана Мешко, на 86 році свого страдального життя. Оксана Мешко політв'язень советських тюрем і концтаборів та оборонець в'язнів сумління. Була одною з засновників Української Гельсінкської Групи. Померла не дочекавши сповнення її найбільшого бажання — Самостійної України.

Вічна їй пам'ять!

Головна Управа СУА

Емблема Союзу Українок м. Львова
Emblem of Ukrainian Women's League of Lviv.

СПІШАТЬ НА ВІЧЕ

Г. ЧУБАЙ

На видноколі гроняться вже хмари,
спішать громи на віче гомінке,
тож не пускаймо снів своїх і марень
у небо опустіле і гірке.

А вчуймо тишу, змучену і теплу;
і упадім на землю спраглу ниць,
благословім дощу блакитні стебла,
благословім хвилинність блискавиць,
благословім дрімотний гомін віча,
благословім і шепоти і грім,
тоді погляньмо одне одному у вічі
і у зиниці блискавку зловім!

ЗВЕРНЕННЯ

СОЮЗУ УКРАЇНОК ЛЬВОВА ДО ЖІНОК УКРАЇНИ!

Багатостраждальне жіноцтво України, звертається до Вас у важкий і відповідальний час. Україна стоїть на порозі референдуму. Від Вашої участі буде залежати бути чи не бути Україні суверенною державою.

Ми, члени Союзу Українок, — проти підписання союзного договору, бо знаємо, що він приведе нас до ще більшої руїни.

За всі часи існування Союзу він приніс Україні насильницьку колективізацію, голод, так зване розкуркулення нашого селянина і депортацію кращих синів України до Сибіру, арешти і розстріли, війну в Афганістані і Чорнобиль. В результаті маємо зубожіння нашого народу, порожні полиці у крамницях, безкінечні черги, талони і купони, замороження грошей у ошадних банках.

Знайте: річний бюджет України у 1990 р. становив 35 мільярдів крб., а Москві сплачуємо щорічно 70 мільярдів — це у двічі більше, ніж витрачаємо на свої потреби. Із цих 35 мільярдів — Україна за свої кошти годує 63 мільйони курортників, які приїжджають із інших республік лікуються у наших санаторіях, а прибутки отримує центр.

Крім того, щорічно Україна дає у союзний Фонд 600 тисяч тон м'яса, 1,5 мільярда яєць, 3,3 мільйона тон молока, 50% залізної руди, 1/3 всієї нашої сталі вивозиться на Урал, а нам залишаються шкідливі відходи і мертва земля. Щорічно з України експортується 30 мільярдів кВт/годин електроенергії, за що Союз бере 1 мільярд крб. інвалютою, а це наша і

наших дітей кров, це незгоєні рани Чорнобиля. Ось так було в 1990 р. А що буде сьогодні коли Верховна Рада СРСР прийняла такий бюджет, де потреби перевищують реальні можливості на 26 мільярдів крб.? Це тоді, коли зовнішній борг Союзу становить уже 39 мільярдів. Ці борги рано чи пізно необхідно буде платити. Хто ж буде їх сплачувати як не наші з Вами діти?

Маємо відвагу сказати всім голосно, що ми не хочемо наступних Чорнобилів, не хочемо бути жебраками на власній землі, не хочемо платити данину Союзові, не хочемо, щоб наші діти гинули за імперські інтереси.

Хочемо жити заможнo, вільно, і бути господарями на власній землі. А це можливо тільки тоді, як усією громадою скажемо:

СОЮЗНОМУ ДОГОВОРУ — НІ!

Дорогі Посестри! 17 березня Україні імперський уряд нав'язує референдум. Від Вас залежить підписання нового союзного договору. То ж просимо Вас, станьте на цей недовгий час, що залишився до 17 березня, активними пропагандистами: роз'яснюйте народові, що наш добробут, наше відродження як нації, доля наших дітей залежатиме від того чи зможе Україна протистояти волі Центру. Ми всі повинні сказати:

СОЮЗНОМУ ДОГОВОРУ — НІ!

ЛЬВІВ 25 СІЧНЯ 1991 р.

СОЮЗ УКРАЇНОК У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

Провідну роль у участі українських жінок у міжнародному житті Європи у міжвоєнному періоді відіграла Мілена Рудницька. В 1927 році її вибрано до парламенту, а в 1928 вона стала головою Союзу Українок. Зрозуміло, що Союз не був виключно її твором, бо організація включала в собі жінок різних політичних напрямів, суспільних прошарків та громадських поглядів, щоб можна її вважати твором однієї людини. Але щоб така організація розвивалась, треба було відповідного провладу. Мілена Рудницька успішно пов'язувала рутинну працю з візією великого ідеалу. Сама вона була дисциплінованою, цілеспрямованою, високоосвіченою людиною, яка не боялась конфронтації і радо брала провід у свої руки. Одночасно була толерантною, вміла захопити інших до праці та вміла віддати відповідальність іншим.

Народилася Мілена Рудницька у Зборіві 15 липня 1892 року. Її батько, який помер, коли їй було десять років, був українським адвокатом. Мати, дочка єврейського дрібного підприємця, виховала всіх дітей на визначних українських діячів — Володимир був адвокатом, цікавився та допомагав театрам; Іван — відомий як Кедрин, ще досі, маючи 94 роки, є одним з провідних журналістів українців поза межами Радянського Союзу; Михайло — відомий літературознавець та письменник; Антін — один із кращих українських композиторів та диригентів. Родина амбіція і доба, в якій Рудницька зростала, змусили її поставити питання про роль жінки в сучасному світі. Середню освіту Мілена Рудницька здобула у Львові, докторат з математики у Віденському університеті. Там вона одружилася з Павлом Лисяком. Подружжя не було щасливим, пара швидко розійшлась після народження сина — пізнішого історика Івана Лисяка Рудницького. Вдруге Рудницька не виходила заміж. Цікаво, що в час, коли Мілена Рудницька очолювала Союз Українок, той факт, що вона була єврейського походження і розведена, не обговорювався в дебатах. Навпаки, Рудницька користувалася широкою популярністю в українській громаді. За політичними переконаннями Рудницька була поміркованих демократичних поглядів. Своєю працьовитістю відрізнялася від більшості галичан, як жінок, так і чоловіків. Висловлювалася ясно і відкрито та часто безпощадно ганила жінок за брак серйозного підходу до праці та за їхнє лінивство. Любила політичну діяльність і поставила Союз Українок в ряди провідних українських громадських організацій, відігравши особливо важливу роль у намаганнях українців здобути зацікавлення зовнішнього світу. Союз Українок став для неї форумом, з якого говорила до зовнішнього світу. Вона включилась у

працю Міжпарламентарського Союзу і брала участь також у всіх з'їздах Конгресу Національних Меншостей. Цей останній був міжнародним союзом, який прагнув до того, щоб справи малих народів, а особливо національних меншостей у міжвоєнній Європі не сходили з арени міжнародного зацікавлення. Рудницька успішно поєднувала свої зв'язки в жіночих організаціях з міжнародною працею. Наприклад, у 1928 році на її пропозицію жіночі організації включено до засідань Конгресу Національних Меншостей.

В роки, коли сталінський терор відтяв Україну від цивілізованого світу, західні українці та українці з інших частин світу намагались зберегти пам'ять про Україну та ширити відомості про неї. В ті роки Мілена Рудницька брала участь у майже кожній західньоукраїнській делегації за кордоном. Найважливішою була її праця, пов'язана з погромом західних українців Польщею в 1930 році, так звана пацифікація, в якому згинувло більше осіб, ніж нацисти винищили євреїв впродовж Другої світової війни. Пацифікація була ознакою особливо небезпечного спалаху в напружених взаєминах між поляками та українцями. Під час жнив 1930 року фракція українського правого крила в Галичині спалила деяку частину збіжжя, що належало польським землевласникам. Це послужило приводом зорганізованого згори і виконаного на місцях погрому українського населення у більш ніж тисячі сіл та у десятках міст Галичини.

Довгі роки тягар адміністративної праці СУА несла Олена Шепарович. Високоосвічена, певна себе, добре зорганізована, вона вміла приєднувати інших та полагодувати конфлікти. О. Шепарович жила весь міжвоєнний період у Львові і під час частих відсутностей Мілени Рудницької була правдивою головою Союзу. Змолоду Шепарович багато подорожувала і добре орієнтувалася у світовій та українській політиці. Як правдива дама старої дати, їй не залежало на публічному визнанні своєї правдивої ролі, і Союз Українок міжвоєнного періоду завдячує значну частину своїх успіхів її такту та працездатності.

Жінки західних земель України і жінки емігрантки з України намагались репрезентувати справу України на міжнародному форумі. Шлях західнім українцям на міжнародній арені підготувала Ганна Чикаленко-Келлер, котра часто координувала працю українок в перші повоєнні роки. В 1921 році вона написала брошуру про українське жіноцтво під заголовком "До жінок культурного світу". Видавцем брошури був Національний комітет. В одному листі, мабуть, до Мілени Рудницької, Ганна Чикаленко-Келлер по-

Мілена Рудницька
Milena Rudnytska

Олена Шепарович
Olena Sheparovych

яснювала, що вибрала таку назву комітету, "щоб не пов'язувати її з будь-якою одною організацією і вможливити її використання у різних країнах" (Лист з 8 червня 1923 року, в Архіві УВАН). Брошуру видано різними мовами західньої Європи. Ганна Чикаленко-Келлер також заснувала "Товариство оборони прав української жінки", щоб українки мали доступ на з'їзди жіночих організацій, які намагались вибороти жінкам рівноправність.

На міжнародній повоєнній арені серед українок також треба відзначити Марію Зархі. Завдяки її старанням та зв'язкам Ганни Чикаленко-Келлер громадянкою Української Народної Республіки прийняли до найстарішої міжнародної жіночої організації — Міжнародної Ради Жінок. Офіційно українська делегація була членом Ради до 1925 року. Рада дотримується державного принципу, і коли Українська Народна Республіка втратила всю надію на перемогу в Україні, а радянська влада виступила проти фемінізму, ототожнюючи його з буржуазним націоналізмом, українки могли продовжувати працю в цій організації тільки як члени рад країн своїх поселень. Деякі жінки українського походження брали і беруть участь у праці Ради в цей спосіб по сьогоднішній день. Наприклад, на відзначенні століття Міжнародної Ради Жінок, що відбулося у Вашингтоні в липні 1988 року, Союз Українок Америки, який входить до складу Американської Ради Жінок, влаштував для делегатів міжнародного з'їзду офіційне прийняття із показом історичного одягу України. Представники понад сімдесяти держав брали участь у прийнятті.

В роки після Першої світової війни участь українок була значно скромніша, але все ж таки була, і українкам вдалося виступити на міжнародному форумі цієї впливової жіночої організації. В той час, коли заперечувалося саме право на окреме існування українців, це був неабиякий успіх.

Українки брали участь у ще одній впливовій міжнародній жіночій організації — Міжнародній Жіночій Лізі за мир і свободу, яку створили американки, англійки, бельгійки, французьки та німки, скликав-

ши у другій половині квітня 1915 року з'їзд миру у Гаазі. До миру не дійшло, але жінки не припиняли працювати за мир. Взагалі, міжнародні жіночі організації були чутливіші до боротьби за мир, ніж за обстоювання національних прав. Мир, роззброєння, критика постійних армій — це справи близькі серцю східньоукраїнської інтелігенції. Завдяки цьому українські жінки схилились до жіночих організацій, що виступали проти війни. Хоч просоціалістичне наставлення Ліги не задовольняло таких українок як Чикаленко, однак факт, що Ліга наголошувала права кожного народу на самовизначення компенсував ліве забарвлення організації.

Ліга була першою міжнародною організацією, що скликала конференцію після закінчення Першої світової війни. Ганна Чикаленко-Келлер увійшла до Ліги за посередництвом Кристал Мекмиллен, разом з якою вона вчилася у Шотландії. Атмосфера праці в Лізі — невимушена, відкрита, демократична — подобалась українкам, і на другому з'їзді Ліги у Відні в травні 1921 року українки вже мали відділи Ліги в Берні, Львові, Перемишлі та Тарнові. У праці Ліги брали участь Марія Грушевська та Людмила Старицька-Черняхівська, Марія Бачинська-Донцова, Валерія О'Коннор-Вілінська, Оксана Лотоцька, Блянка Баранова та Лідія Храпко-Драгоманова, а також Софія Русова. Українки підкреслювали свою відданість справі миру, але також свою боротьбу за самостійність. Участь жінок емігранток з України тривала до початку Другої світової війни.

Молода Надія Суровцева також відіграла на початку післявоєнних часів важливу роль у жіночих міжнародних організаціях, особливо у Лізі за мир і свободу, завдяки своїй одночасній участі в австрійській секції Ліги. Суровцева, докторант історії Віденського університету, гостро почала критикувати Симона Петлюру, тодішнього голову екзильного українського уряду, за певний правий ухил. Вона поділяла всю філософію Ліги і радо брала участь у з'їздах Ліги. Суровцева поїхала до США на Конгрес Ліги у 1924 році, де вона обороняла вже не Українську

*Зліва: Ганна Романчич, Олена Кисілевська, Харитя Кононенко в міщанських одягах з села Угнева. 1934 р.
From left: Hanna Romanych, Olena Kysilevs'ka, Harytya Kononenko in costumes from Uhnev village. 1934.*

Народну Республіку, а радянську. Суровцева плянувала виїхати на Україну, ближче ознайомитися з життям радянської держави, а тоді далі працювати у міжнародному секторі на користь Радянської України. Та коли вона виїхала до Харкова на заклик Юрія Коцюбинського, її праця в жіночому русі закінчилась. Арешт Коцюбинського, а невдовзі і Суровцевої поклали кінець тим плянам.

Незважаючи на різницю політичного та суспільного характеру, праця жінок у Міжнародній Жіночій Лізі за мир і свободу тісно зливалась із працею жінок у Міжнародній Раді Жінок, яка об'єднувала поміркованих та консервативних жінок. Толеранція відбивалась і на українських жінках — вони також співпрацювали, не критикували одна одну, навіть коли у них були політичні розбіжності. Вибираючи делегаток на міжнародні з'їзди, українки завжди намагались мати представниць з усіх частин України. Це звичайно їм вдавалось, і жінки витворили близькі взаємини та тісну співпрацю між собою. Тому що українки не відкидали від участі та формальних виступів на міжнародних конгресах та з'їздах — як це ставалось з представниками української діаспори взагалі, — жінки виробили більшу практику в цій ділянці, ніж українські чоловіки. Переглядаючи кореспонденцію, пов'язану з участю українок у різних нарадах міжнародних організацій, бачимо, що жінки старанно готувалися до кожного з'їзду. Вони також намагались включити до праці тих українок, які жили поблизу країни чи міста зустрічі і які володіли потрібними мовами. Час від часу Келлер, рекомендуючи ту чи іншу жінку до участі в делегації, запевняла, що мовляв, хоч у цієї жінки досить грошей, щоб заплатити за своє перебування, проте її політичні погляди не відрізняються від тих українок, у яких значно менше грошей.

Келлер і Русова продовжували підкреслювати на всіх з'їздах, що українки поділяли разом з рештою людства надію на мир, хоч той факт, що їхні сусіди пригноблювали українців, робив цю надію досить ілюзорною. Русова, яка до кінця свого довгого життя залишилась прихильницею лівих радикальних політично-суспільних поглядів, обороняла права українського народу в СРСР. Вона підкреслювала, що сталінський режим — це тиранія, а не державна систе-

ма, яка намагається провести в життя принципи соціалізму. На міжнародних з'їздах Русова боронила українських селян та робітників, розповідала про погром української інтелігенції та про брутальну смерть українського села у штучно створеному голоді 1933 року. Ліві європейки неоднократно намагались вирвати Русовій мікрофон, але українки твердо — хоч чемно — трималися своїх позицій. Вони далі брали участь у всіх нарадах і виступали якщо не з окремими доповідями, то в дискусіях. Русова з допомогою таких жінок як Ольга Галаган далі брала участь у нарадах Міжнародної Жіночої Ліги за мир і свободу до початку Другої світової війни. Хоч у ті роки більшість українок сумнівались в доцільності цієї організації, тому що вона щораз яскравіше виявляла прорадянські тенденції, проте українки не виступали проти Русової, і та далі на міжнародному форумі обороняла ідеї справжнього соціалізму перед спотворенням його радянською державою.

Покладаючися на свої міжнародні зв'язки, жінки складали і розповсюджували петиції та підносили питання українських кривд на всіх можливих форумах. Рудницьку, з огляду на її практику як промовця та на її знання мов, українська парламентарська делегація вибрала своїм представником на з'їзд Ради парламентаристів у Женеві в 1931 році. Вона підготувала потрібні матеріали та зізнання, і Міжпарламентарський Союз утворив комітет для розгляду справи українців у Польщі. Комітет складався з представників Великобританії, Італії та Норвегії. Британські парламентаристи виступали в обороні українців, і Мілену Рудницьку запросили до Англії на переговори з членами британського парламенту. Вона зустрілася з представниками лейбористського уряду та мала успішне інтерв'ю, надруковане в "Манчестер Гардіян". Зустрілась Рудницька також з диктатором Італії Беніто Мусоліні, але підтримки його не захотіла. Комітет Ліги Націй зробив догану Польщі за поведінку щодо українців. Але Ліга Націй не була в силі настоювати на автономію для українців в Галичині. Навряд чи це цікавило більшість народів. Попередній досвід українців з конгресами міжнародних організацій переконав їх, що будь-яких конкретних заходів проти Польщі на користь українців ніхто не буде робити. *Продовження в наступному числі*

ГРАВЮРИ ВАСИЛЯ ЛОПАТИ ДО ПОЕЗІЙ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Переважна більшість творів української літератури XIX століття дуже добре піддається ілюструванню. Самий її образний лад — "зображальний". Романтизм і реалізм за своєю природою є стилями словесного "живописання", тобто такого опису життя, в якому події і персонажі мають очевидний, картинний характер. Шевченко сам був професійним мистцем, першим академіком гравюри. Тому і його балади, вірші, поеми, драми і повісті — це неначе безперервна зміна видінь. Навіть сні у Шевченка напрочуд картинні (згадаймо однойменні поему і вірша), а його неперевершені епічні поеми буквально повняться колізіями, людьми, описами природи візуального характеру.

Шевченко сам був добрим мистецьким інтерпретатором своєї поезії. Ще за його життя інші мистці, переважно приятелі Шевченка, пробували ілюструвати "Кобзаря". Візначаючи 150-ліття виходу у світ поетичної збірки Шевченка "Кобзар", ми одночасно можемо відзначати і 150-річну історію ілюстрування творів Шевченка взагалі. Рідко хто з визначних майстрів українського образотворчого мистецтва за ці півтора століття не мав своєї Шевченкіяни. В цьому виявилася особлива любов української мистецької інтелігенції до Шевченка, а також ще один доказ того, що поезія Шевченка є понад часом: вона вічно актуальна, вона відповідна усім поворотам нашої національної історії, вона близька серцю кожної української людини, в який би час і в якому б краї вона не жила.

Один перелік мистців, які ілюстрували твори Шевченка, назви картин, графічних аркушів, скульптур, виконаних на Шевченківську тему, зайняв би багато сторінок. Образотворчу Шевченкіяну просто важко охопити одним поглядом. Вона вже сьогодні є невичерпною. Але знову і знову мистці беруться за ілюстрування його творів, оскільки ті твори мають у собі щось таке, що не вмирає і чого не можна вичерпати однією серією, якою б детальною вона не була.

Найбільш вражає у Шевченкіяні те, що при усій численності ілюстрацій на один і той же сюжет, до одного і того ж твору ми майже не зустрінемо повторень і навіть однотипних рішень. Кожен графік видобуває з творів Шевченка свій образний ключ і своє бачення подій і героїв. При цьому не вигадуються жодних штучних колізій, або надмірно абстрагованих прив'язок до сюжетів і образів самого Шевченка. Саме слово поета таке багате, образно вагоме, що піддається зображальному прочитанню з різних граней.

Відомий київський графік Василь Лопата — предстваник романтичного напрямку в сучасному українському мистецтві. Його екслібриси, ілюстрації й естампи несуть на собі відбиток лірико-епічної поетики, багаті на романтичні асоціації. Зіставляючи світ реального і світ мрійливого, Василь Лопата надає перевагу останньому. "Без мрії не можна жити", — ці слова з відомої пісні можна було б узяти за епіграф до майже усієї творчості Василя Лопати. Наш народ не мав у своїй історії забагато щастя, але людей щасливої мрії ми дали багато! Може, народна душа якраз і зігрівалася мрією, оскільки реальність була надто суворою. Мрійливий юнак, повна романтичного настрою дівчина — типові риси нашої молоді по усіх селах і містах незорої України. Василь Лопата також належить до категорії "людей мрії", і це виразно віддзеркалено у його Шевченкіяні, в усій його творчості.

Народився Василь Лопата 1941 року в селі Нова Басань на Чернігівщині; рано виявив любов до образотворчого мистецтва. У Київському художньому інституті навчався від 1964 до 1970 року. Учителем гравюри був академік і професор Василь Касіян, який сам був учнем дуже відомого чеського графіка Макса Швабінського. Після закінчення інституту Василь Лопата вдосконалювався у гравюрі (уже як аспірант Академії Мистецтв) у іншого відомого українського графіка, академіка і професора Михайла Дерегуса. Можливо природна романтична вдача Василя Лопати знайшла добрий ґрунт у його професійній освіті, у його вчителів, особливо у Михайлові Дерегусі, який, глибоко знаючи таємниці різцевої гравюри, офорту, меццо-тинто, одночасно мав велику повагу до національної історії, нашої класичної літератури, героїчного епосу (українських народних дум) і при всіх режимах, "ліберальних" і консервативних, — відважно прививав любов до всього українського своїм учням.

Василь Лопата узяв собі одну з найбільш важких технік гравюри — різцеву. Він гравірував то на лінолеумі, то на твердішому пластику, але в усіх випадках його лінія була тоненька, витка і ніжна. Якраз у період навчання Василя в інституті увійшли в моду дебелі і масні лінії на великих естампах, схожих на плякати. Василь ніколи не був прихильником такої "монументалізовані" гравюри. Йому швидше імпонував дереворіз та мідьорит XVII-XVIII століть, де форми й лінії вироблені ювелірно, де особливого значення набула дрібна деталь, а експресія досягалася не контуром, а тоном. Легкість, мальовничість — визначальні риси манери Василя Лопати. Можливо,

ПРИЧИННА

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолю верби гне високі,
Горами хвилю підійма.
І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потопав.
Ще треті півні не співали,
Ніхто ніде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясен раз-у-раз скрипів. . .

СТАРИЙ ВІТЕР

Вночі він бродить площами Подолу
когось про щось питає крізь туман:
— Де ж верби ті, що я їх гнув додолу!
І хвилі ті, що я тут підіймав!

А ті сичі, що тут перекликались!
А ясен той, що раз-у-раз скрипів!
Чого ж вони мене не дочекались! —
живі, реальні — або хоч напів!

А де той дим отих домашніх вогнищ!
Гарчать кругом сталеві двигуни.
Чого ж ти, Дніпре, не ревеш, не стогнеш!
Ревти забув — то хоч би застогни!

"Промінь", грудень, 1990

Причинна.

Bewitched.

найперше виявилися ці риси в його "малій графіці" — в екслібрисах, які своєю витонченістю і композиційною зрівноваженістю одразу зайняли одне з найвидніших місць у масовому потоці дуже посередніх книжкових знаків 60-70-их років.

Але цю тонку, по-справжньому філігранну техніку гравірування Василь Лопата почав застосовувати і на більших аркушах — в ілюстраціях та станкових гравюрах (естапах). Серед його ілюстративних циклів звернули на себе увагу його аркуші великих розмірів до шедевр давньої української

літератури — поеми "Слово о полку Ігоревім", відтак до епосу — українських народних дум та історичних пісень, до поезій українських романтиків тощо. Таким чином, до Шевченкіани 1987-1989 років Василь Лопата підійшов з поважним досвідом зображальної інтерпретації поетичного тексту і відшліфованим умінням гравірувати різцем. У полі зору мистця опинилися усі поезії Шевченка, в яких реальні події та люди набувають ще й метафоричного, символічного або алегоричного сенсу: "Заповіт", "Причинна", "Невольник", "Роботящим рукам", "Гайдамаки", "Гама-

"У нашім раї на землі..."
 "In our Eden on earth..."

лія", "Утоплена", "Зійшлись, побрались, поєднались", "Хустина", "Тополя", "Катерина", "Марія", "Марина", "Сліпа", "Сова", "Сон" (поема), "Іван Підкова", "Титарівна", "І досі сниться", "У неділю не гуляла", "Мені тринадцятий минуло", "У нашім раї на землі" та деякі інші.

Поєднавши романтичну спрямованість з метафорою, що так властиво слову Шевченка, Василь Лопата досяг дуже цікавої "візії" цього слова. Він будує щонайменше два пляни кожного сюжету (іноді їх три, а то й чотири), кожний з яких накладається на інший. Приблизно це нагадує негативну прозірку фільму із відзнятими на одному кадрі кількома сценами. Людські постаті, елементи природи стають напівпрозорими, наче нематеріальними. Цей метод дозволяє мистцеві сполучати різночасові й різнопросторові події, домагатися своєрідної багатосюжетності, якою колись (але в інший спосіб) користувалися українські гравери (наприклад, у XVII столітті). Метод полісюжетності дозволив згущено і концентровано відтворити колізії тих творів Шевченка, у яких описано багато картин, що змінюють одна одну ("Гайдамаки"). В інших випадках зіставлення

подій у часі й просторі розкриває природу пророцтва, видіння, снів у Шевченка. Тема матері й сина, що з такою виразністю, з такою трагедійною силою опрацьована Шевченком, підказала граверові образи, сповнені монументального відчуття. Для поеми "Марія" він гравірує на одному аркуші одночасно матір у молодості (вона уся в білому, тримає на руках, голублячи, хлопчика), і її ж у старості, коли вона оплакує дорослого сина. Один образ у двох сценах єднає хрест, якийсь наче нематеріальний, півпрозорий. Це хрест, на якому був розп'ятий Син Людський. Аналогія з Євангелієм підтверджена і терновим вінком на голові дорослого сина. В ілюстрації до вірша "У нашім раї на землі..." старенька жебрачка у латаній світлі — це не тільки образний контрапункт молодій матері "з своїм дитяточком малим", а й образ-алегорія, що несе у собі велике узагальнення. Не випадково мистець неначе ідентифікує стару виснажену і забуту всіма матір з характерним українським краєвидом: жебрачка мовби розчиняється в цьому пейзажі; окремі деталі дерев, пагорбів видніються крізь неї, вони у ній самій. Тут одночасно — єдність і протиставлення: чудовий куточок природи, наша Україна, "наш рай на землі" — і раптом така трагічна постать жінки, яка також алегорично уособлює матір-Україну! Ці контрасти дуже часті у Шевченка, бо він чудово бачив, що бідність народу на казково багатій землі іде від підневільного, колоніального становища України, а не від того, що наш працьовитий, багато обдарований народ не хоче трудитися.

Василь Лопата гравірував цей аркуш 1989 року, коли цензура була вже частково знесена і перед усім світом була розкрита правда, хто винен у тому, що на багатій хлібодарній землі Ельдорадо-Україні упродовж півтора року вимерло з голоду понад 7 мільйонів людей (1932-1933). Взагалі, актуалізуючий аспект Шевченківського циклу Василя Лопати виявлений дуже виразно. При цьому це зроблено без усякої навмисності, абсолютно за Шевченком. Аналогії з сучасністю виникають з контексту самого циклу і мотивуються численними деталями.

У гравюрах широко використані літаючі постаті; ті, що лежать у землі, але видні крізь землю; постаті-тіні. Складний рух, зіставлення різних часів, простір, у якому є місце реальній події і летові мрії, живим людям і душам тих, що відійшли, — усе це створює особливу атмосферу цього незвичайного циклу. Введення кольору (деякі гравюри друкувалися з кількох дощок — для кожного кольору окремо) посилило поетичну наснаженість гравюр. За допомогою кольору ліпше акцентуються деталі, підкреслюються змістові й образні контрасти. В образотворчій Шевченкіяні все важче стає сказати нове слово (з огляду на її обширність), але цикл Василя Лопати має достатньо цікавих моментів, щоб його віднести до нового слова в ілюструванні великої поетичної спадщини першої постаті в панорамі української літератури — Тараса Шевченка.

ДОКТОР ІВАННА РАТИЧ

Dr. Iwanna Ratych

Д-р Іванна Ратич обрана членом Ради професорів Ратгерського університету в Нью-Бронсвік на 1990 — 1993 роки. Це є непересічне вирішення для професійної людини, яка своєю працею заслужила собі на це.

Рада професорів складається з 48 членів, вибраних з 1500 професорів усіх факультетів. Метою цієї ради є посередництво між професурою і адміністрацією, т. зн. президентом університету. У цій раді д-р І. Ратич представляє 3 відділи: антропологію, історію мистецтва і германістику. Д-р Іванна Ратич не тільки присвятилася науці, але також велику частину свого життя віддала громадській праці в українських жіночих організаціях. Живучи в Німеччині, завдяки знанню мов була секретаркою Міжнародної Ліги Жінок на Еміграції. На тому пості мала зв'язок з осередком Ліги в Женеві, вела велику переписку та робила переклади листів з різних мов. В 1948 році на з'їзді в Цуффенгавзені була вибрана до Головної Управи об'єднання Українських Жінок.

По виїзді П. Годованець до Америки перебрала фінанси Головної Управи ОУЖ, під проводом Голови Ольги Павловської.

По приїзді до ЗСА вступила до 65-го Відділу США в Нью-Бронсвік, в якому до сьогодні є активною членкою.

В 1959 р. брала участь у конгресі СФУЖО, на якому разом з Д. Маркусь і О. Томоруг-Знаєнко проводила сесію молодих жінок. Тоді увійшла до комісії зв'язків СФУЖО і почала працювати зі Світовою Організацією Матерів.

У 1978 р. вибрано Іванну Ратич до Головної Управи США на пост фінансової секретарки, а в 1987 р.

на пост першої заступниці голови США. Праця д-р І. Ратич є доказом як зуміла вона поєднати науково-професійну працю з громадською, а тут також її походження відіграло певну роль. Як дочка проф. Івана Мірчука — ректора Українського Вільного Університету в Мюнхені, включилася в українське громадське життя, а своє німецьке походження по мамі — німкені ввела у професійне життя, в якому має великі успіхи.

В 1979 році одержала нагороду Merit Award від Гете-Інституту.

На внесок Ратгерського університету одержала нагороду Lindback Award for Distinguished Teaching в 1981 році.

Від 1981 до 1983 р. була Першим віцепрезидентом Американської Асоціації викладачів німецької мови.

Нагороду американсько-німецької дружби (German-American Friendship Award) д-р Іванні Ратич вручив амбасадор Німеччини у Вашингтоні в 1988 р.

Велику підтримку у громадській праці мала Іванна Ратич від своєї свекрухи, відомої всім Ганни Дмитерко-Ратич, учасниці визвольних змагань у формації Українських Січових Стрільців, яку завжди згадує з великою пошаною і подивом.

Повне зрозуміння чоловіка д-ра Олега Ратича дає їй поштовх до не раз важкої праці. Радіємо, що маємо честь працювати з д-р Іванною Ратич та часто користуватися її цінними порадами.

На останньому засіданні Головної Управи США обрано її головою статуткової комісії.

Бажаємо Іванні Ратич багато здоров'я та сил у майбутньому в її дальшій професійній та громадській праці!

Христя Навроцька

МУЗЕЙ НА ОСТРОВІ ЕЛЛИС

У вересні минулого року на острові Елліс в Нью-Йорку відкрито нове приміщення Американського Музею Іміграції (АМІ), який до того часу містився під Статуєю Свободи на тому ж острові.

Елліс разом із сусіднім островом Либерти, де є Статуя Свободи, лежать у затоці ріки Гадсон, між бережжям штату Нью-Джерсі і Мангеттеном. Імігранти згадували острів Еліс, як острів Сліз з огляду на болючі розчарування і поневір'яння, що зустріли багатьох на останньому етапі мандрівки до Нової Землі.

Нове приміщення АМІ міститься у відновленому монументальному будинку, в якому імігранти проходили перевірку та реєстрацію. В 1895-1925 рр. пройшло документацію приблизно 12 мільйонів імігрантів, що у Новому Світі шукали вільнішого життя і кращих заробітків. Серед них було багато наших земляків, які з болем серця покидали Батьківщину і тут, в Америці, творили перші українські громади, які існують і розвиваються до сьогодні.

Членки СУА Округу Нью-Джерсі були свідомі того, що у колишніх приміщеннях АМІ українська іміграція була представлена більш ніж скромно. На підставі проголошеної у пресі збірки експонатів для АМІ на острові Сліз, створено при Окрузі СУА в Нью-Джерсі комітет "Проекту АМІ", до якого увійшли: Ольга Тритяк — голова, Лідія Гладка — заступниця голови СУА для справ культури, Ірина Руснак — музейно-мистецька референтка СУА, Ольга Мусаковська — скарбник, д-р Юрій Тритяк — секретар, Ольга Буртик — референтка преси, д-р Деніс і Слава Стахів, Мери Машера, д-р Волтер і Гелен Петришини, Марія Роговська, Наталка Питляр, Марта Федорів і Гейл Вислоцька. Члени комітету постановили докласти усіх можливих старань, щоб у новому приміщенні АМІ українські імігранти-піонери були представлені на належному рівні.

Наша праця увінчалася успіхом. У новому приміщенні АМІ у відділі "Скарби з дому" на третьому поверсі є 6 українських експонатів і такими вони фігурують у показнику. 5 з них подарував комітет СУА. Це відзначено на двох пропам'ятних таблицях у цьому відділі.

Я хочу зосередитись на вкладі праці комітету "Проекту АМІ" на те, щоб гідно зарепрезентувати українську іміграцію у новому приміщенні музею. Ми заманіфестували як нащадки тих піонерів, які нарівні з імігрантами інших національностей причинилися до розвитку і добробуту сучасної Америки.

Представники комітету "Проекту АМІ" вперше зустрілися з тодішнім куратором Л. МекГваєром у лютому 1987 р. Ми представились як членки СУА, організації, заснованої у 1925 р., підкресливши, що вона охоплює понад 100 відділів, розкинутих по цілій території США. Це справило на куратора неабияке враження. Ми принесли зі собою журнал "На-

Мирослав Лелет — імігрант з 1925 р. у своєму народному одязі. Нині цей одяг виставлений в АМІ.

Myroslav Lelet, an immigrant in 1925 wearing his native dress. The costume is on exhibit at the Immigration Museum on Ellis Island.

Зустріч членів управи Американського Музею Іміграції з членами комітету СУА "Проекту АМІ", на яку запрошено директора УМ Марію Шуст. Сидять (зліва): Марія Шуст, Мирослава Стахів, Марсі Коген, Лани МекГваєр, Ольга Тритяк. Стоять: д-р Деніс Стахів і Френк де Пало.

A meeting of the Board of the American Museum of Immigration with members of UNWLA's "Project AMI" committee.

ше Життя" із жовтня 1986 р., в якому в англomовній частині детально описано історію Українського Музею в Нью-Йорку, а також каталог виставки УМ "Українська іміграція у США". Ці інформації мали вирішальний вплив на наші зв'язки з Американським Музеєм Іміграції. Незабаром після цієї зустрічі ми одержали листа з умовами співпраці СУА, Округу Н.-Дж., з управою АМІ. У таких моментах ми здаємо собі справу з важливості стійкої організації з чисельною мережею відділів, якою є Союз Українок Америки.

На підставі умови з управою АМІ комітет "Проекту АМІ" приступив до серйозної праці. У 1987 і 1988 рр. подано звернення до української і англomовної преси, запрошено до помочі усі парохії у США, вислано обіжник до відділів СУА у справі збірки експонатів — речей, які привезли зі собою до Америки українські імігранти-піонери 1895-1925 рр.

Наша громада відгукнулася з великим розумінням. Ми одержували листи і дарунки для музею на

*Man's embroidered shirt.
A gift to AMI from Ann Hreklek.*

Чоловіча вишивана сорочка — подарунок для АМІ Анни Грєклєк.

*Woman's costume from the
Borszcziv region, was first
exhibited in AMI in 1987*

Жіночий народний одяг із села Борщів був вперше виставлений у АМІ 24 квітня 1987 р., опісля перенесений до нових приміщень на острові Елліс.

острові Сліз із Сарасоти, Фл., Мінеаполісу, Мін., Рочестеру, Н.-Й., Аллентовну, Па., а найбільше із штату Нью-Джерзі. Це були частини жіночого і чоловічого народного одягу, речі побутового вжитку, документи та світлини. Їх прислали діти і внуки наших імігрантів-піонерів, які берегли їх як пам'ятки з рідного краю. Зі зворушенням доводилось читати листи від самих імігрантів-піонерів, вдячних за те, що ми їх не забули. Їх мало залишилось уже в живих, деякі з них прислали датки для праці комітету "Проекту АМІ".

Видатним успіхом наших початкових заходів було виставлення куратором Л. МекГваєром у Музеї Статуті Свободи зразка повного жіночого народного одягу з Борщівського району — дарунок емігрантки тих сторін та довголітньої членки СУА. Експонат поміщено вже у квітні 1987 року.

Протягом останніх чотирьох років представники комітету передали управі АМІ на острові Елліс понад 50 удокументованих експонатів, за які нам видано

т.зв. "Deed of Gift". Крім цього управа АМІ висилала окремі листи-подяки індивідуальним жертводавцям. Крім зустрічей та телефонічних зв'язків багато справ обговорювалось листовно. В одному з листів управа АМІ пропонувала спільно документувати розповіді наших імігрантів — це вимагало грошових вкладів також з нашої сторони. На жаль, старання про допомогу не знайшли відгуку і з цього проекту довелось зрєзигнувати.

Нині у музеї на острові Елліс у відділі "Скарби з дому" виставляються такі експонати, передані до АМІ комітетом СУА: 1) Жіночий народний одяг із села Борщів: вишивана на домашньої роботи полотні сорочка, вовняна тканина плахта і крайка. Подарувала Марія Довжанська, членка СУА, приїхала до США у 1912 р. 2) Чоловічий народний гуцульський одяг: вишивана сорочка, прекрасний шкіряний кептар, шкіряний пояс, червоні вовняні крашаниці — усе домашнього виробу. Подарувала вдова Мирослава Лелети, який приїхав до США у 1925 р., його батько Володиір Лелет у 1913 р. 3) Вишивана полтавським вирізуванням сервета — дарунок Олени Балабан, її мати Марія Гірчиця привезла цю сервету у 1913 р. 4) Частина вишиваного хрестиком рушника — дарунок Марії Роговської, привезла його її мати Софія Опуда у 1907 р. 5) Свідоцтво народження і хрещення Катерини Коваль з 1885 р. із села Лютовиська, повіт Ліско. Подарувала її донька Марія Грєклєк.

Комітет "Проекту АМІ" далі працює над підготовою спеціальних виставок, згідно з домовленням між СУА та Управою Американського Музею Іміграції відносно майбутньої співпраці. Справа документації усної історії є далі актуальною.

Статую Свободи і Музей на острові Елліс відвідують щороку сотні тисяч туристів з цілого світу, наша присутність тут має поважне значення, ми мусимо її продовжувати та закріплювати.

На другий день після відкриття Музею на острові Елліс кореспондент "Радіо Свобода" Віктор Боровський провів інтерв'ю з головою комітету "Проекту АМІ" для передачі на Україну. Ми, членки СУА, горді, що Україна мала змогу почути про працю її жіноцтва, яке хоч опинилося далеко поза її кордонами, дбає про свої національні обов'язки.

На покриття коштів, зв'язаних з працею комітету "Проект АМІ", склали пожертви такі відділи СУА Округи Нью-Джерзі:

139.00 дол. — збірка членок 28-го Відділу;
по 100.00 дол. — 24-ий, 28-ий, 61-ий, 70-ий, 86-ий, 92-ий Відділи;
по 50.00 дол. — 4-ий, 75-ий Відділи, д-р В. і Г. Петришини;
по 25.00 дол. — 89-ий Відділ (Округа Нью-Йорк),
М. і Е. Лукавські-Філя;
20.00 дол. — о. монс. С. Гриньох.

Усім жертводавцям наша щира подяка за їх зрозуміння і щедрість!

За управу комітету "Проекту АМІ"
Ольга Тритяк, голова

ПАНІ МАРУСЯ І ПАН СИЗОКРИЛИЙ

Багато звичаїв ми вже перейняли від наших сусідів-американців. Деякі з них гарні, деякі можна було собі "подарувати", але на це не звертаємо великої уваги, бо завжди приходять нові події, нові переживання, а що живемо тут вже десятки років, то і не дивно, що набуваємо щораз більше тутешніх навичок.

Однією з таких нешкідливих для нікого є навичка переходити на дружню форму спілкування зі знайомими, вживаючи лише імени. Це в американському світі так широко прийнято, що ніхто не дивується, коли після кількох зустрічей або у спілкуванні в праці всі вживають лише імена, і ніхто тим не почувається ображений.

Але ось недавно я прочитала статейку на цю тему у престижному щоденнику "Нью Йорк Таймс", де авторка розглядає цю часом дуже складну товариську ситуацію. Для підсилення вона цитує пояснення з двох книжок про правила доброї поведінки, які все ще популярні, але стверджує, як і авторки цих книжок, що треба мати відчуття, коли де і в яких обставинах можна звертатися до своїх знайомих, уживаючи тільки ім'я. Це стосується особливо ставлення молодших до старших і підвладних до своїх настоятелів, коли йдеться про професійну чи громадську працю. Тут виявляється, що американські жінки частіше завважують, що інші звертаються до них по імені, а це не було б так самозрозуміле, коли б ішлося про мужчин на їхніх місцях.

Приймаючи цей звичай, ми маємо тут ще загальноприйнятю стару форму Західньої України, що до імени додаємо "пані" або "пан". Тепер принесено нам зі східних областей звичай називати "по батькові", але без додаваних "пані" або "пан". Цей звичай, однак, тут далі не дуже популярний.

Однак ми завважили вже давно у нашій спільноті

ту велику різницю, яка існує у нас між тим, як звертаємося до жінки, а як до мужчины.

Здавалося б, що це у добі такої рівноправності, яка тепер існує, неможливе. На жаль, воно так не є.

Знаємо добре з практики, що у нашій громаді жінки висуваються на передові місця у різних ситуаціях, як провідниці у громадській праці, як професіоналістки, як ті, які справді тепер можуть бути прикладом для наших мужчин. А все ж коли йдеться про форму, в якій до наших провідних жінок звертаються, то без вагання кожний говорить до них по імені, хоча додає "пані". І тут йдеться часто про зовсім незнайомих людей, а не про друзів. Коли на такому самому становищі стоїть, однак, чоловік, тоді усі звертаються до нього по прізвищу та ще із додатком "пан".

У висліді маємо "пані Марусі", "пані Уляни", "пані Ірини", "пані Роми" і т.д., але рівночасно з пошаною говоримо "пане" такий то і такий до мужчины, а не "пане Іване", "пане Романе" чи "пане Богдане".

Як це пояснити? Чи все це у нашій спільноті не можемо прийняти до відома, що є цілий ряд жінок на провідних постах, які зобов'язують до певної пошани і навіть хоча б малої відстані? Чому вона самозрозуміла у ставленні до мужчин, а не є самозрозуміла у ставленні до жінок?

Ось недавно одну з наших найбільших установ очолила жінка — вибрано її більшістю голосів мужчин, а все ж вона досі для великої кількості осіб є людиною, яку називають по імені, що було немислимо у звертанні до її попередника. А це не перший випадок такого парадоксу.

Може треба нам, як пише авторка статті у "Нью Йорк Таймсі", мати більше відчуття, коли, де і як можна вживати ім'я, а не прізвище... Либонь того відчуття в українській громаді ще бракує.

Той, хто вміє, — робить, хто не вміє, — навчає.

Юлія Тувім

Трапляється, гора народить мишу, але буває також, миша думає, що народила гору.

Марія Ешенбах

Глупота стає попереду, щоб її бачити, розум стає позаду, щоб бачити.

Кармен Сільва

УСМІХНИСЯ.

Жінка вважає, що на кожне питання є два погляди: її і помилковий.

— Вчора я бачив твою дружину, але вона не помітила мене.

— Знаю, вона мені казала про це.

— Скільки разів я попереджала тебе, щоб ти при сторонніх не говорив, чого не знаєш. А сьогодні ти говорив про Рішельє так, ніби це вино...

— А хіба ні?

— Звичайно, ні! Це ж сир!

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLVIII

MARCH 1991

Editor: Marta Baczynsky

TARAS SHEVCHENKO

My thirteenth year was wearing on —
Grazing the lambs, one day I was
Beyond the village. The sun shone
Perhaps? Or was it without cause?
Such joy, such joy, as at the throne
Of God I felt. . .
They'd called already for our food,
But I, among the weeds, remained
Alone, and prayed to God. Indeed,
Why I, a small boy, wished to pray
So eagerly, I do not know,
Nor how my happiness was caused.
Around, the village and the Lord's
Sky, the lambs, it seemed, rejoiced,
The sun shone warm — yet did not scorch.

Not long the sun shone fair and warm,
Not long my prayers I murmured,
The sun blazed fiery red above,
And set this heaven burning.
As if aroused from sleep, I looked:
The village had grown dark,
Even God's azure sky above —
That too was cheerless, stark.
I turned my eyes towards the lambs —
These lambs were not mine;
I looked yonder to the houses —
No home there I'd find.
God did not give me anything!

And tears started flowing. . .
Bitter tears. . . But a young girl,
Over by the roadside,
Only a few steps away,
Was plucking hemp, and she
Heard my sobs, came to my side
And spoke kind words to me,
Gently wiped away my tears,
And kissed me tenderly.

It seemed once more the sun shone bright,
As if the whole wide world were mine:
The fields, the spinneys, and the orchards . . .
And laughing, we began to drive
Those lambs, that were not ours, to water.

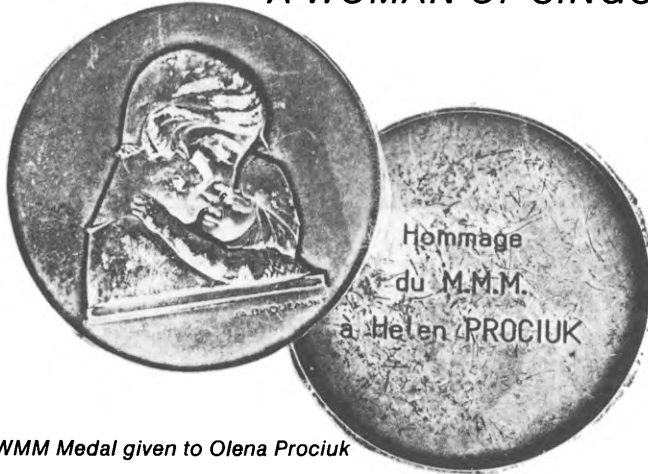

Тарасик у школі в дяка. Рисунок С. Карафи Корбут.
Young Taras in the deacon's school.

Idle dreams, indeed! But even
Now, when I recall, my heart
Aches, weeps: why, God, let me not pass
My little span in that dear heaven?
Ploughing the field I would have died,
Ignorant of it all, would not
Have lived on earth an outcast's life
Would not have cursed both men and (God)!

From: "Poems", Molode Zytia, Munich; 1961. Published through
the efforts of Plast group "Ti, shcho hrebli ryvt'."

A WOMAN OF SINGULAR DISTINCTION

WMM Medal given to Olena Prociuk

In May 1990 during its annual meeting in Brussels, Belgium, the World Movement of Mothers (WMM), the influential international organization, honored one of its members, Helen Prociuk. Serving her third term as the WMM's Vice President and representing the organization in the United Nations, Mrs. Prociuk has been in the forefront of activities initiated and supported by WMM to secure a better life for women and children throughout the world. For her effort and service Mrs. Prociuk was awarded with a medal upon which was inscribed "Hommage du Movement Mondial des Meres a Helen Prociuk" — a tribute from the World Movement of Mothers to Helen Prociuk.

Likewise, Helen Prociuk has been a long time and notable member of the Ukrainian National Women's League of America (UNWLA), branch 72, and she held the post of Press Secretary on the National Board. She is also a member of the World Federation of Ukrainian Women's Organization (WFUWO), where currently she is serving as Vice President.

Helen Prociuk was born in Ukraine in Terebovlia, Ternopil region. Her educational background is in business administration with emphasis on personnel management and counseling. Mrs. Prociuk has an MS degree from the University of North Carolina. For many years she has worked for the New York State Department of Education, specifically in the Vocational Educational Services for Individuals with Disability (VESID). The agency prepares and trains the handicapped for employment. Mrs. Prociuk is a certified Vocational Rehabilitation Counselor.

In writing about someone it is very easy to enumerate that particular individual's accomplishments, list awards, citations, positions held, etc., and based upon this information put together a very informative story. It is much more difficult to sieve through the accumulated data and lift from it one fact, incident, what have you, which may bring to light the very essence of that person.

During my interview with Helen Prociuk I was delighted to learn that several years ago she was a participant on Candid Camera, the TV show which basically

showed us who were when no one was looking. For her efforts, Mrs. Prociuk was given a token medallion which has the following inscription: "In appreciation: You were caught in the act of being yourself, and were big enough to enjoy it." Helen Prociuk is very fond of that inscription and chuckled pleasantly as she told me the story of Candid Camera crew's devious ensnarement of herself and others to blow up balloons for some charitable event on 57th Street that day, to which she agreed wholeheartedly. Of course there was a snag somewhere, and she and everyone involved ended up with sheepish expressions on their faces.

The point of this tale is that Mrs. Prociuk treats herself with a good deal of humor, and not too seriously. But, judging by the nature of her professional and volunteer work, and the accomplishments achieved in both fields, one can definitely say that Helen Prociuk is most serious about this aspect of her life. She explained that this philosophical balance works very well for her, allows for the proper perspective on things and keeps her feet on the ground.

There is a definite connection between Helen Prociuk's professional job and the volunteer work she does for UNWLA, WFUWO, and WMM. Both have to deal with people, their problems and the need to solve them. And in both Helen Prociuk has excelled.

It is interesting to note that in 1989 Mrs. Prociuk has been honored by the New York State Education Department with an Employee Recognition Award for "outstanding community service." The letter from the official notifying Mrs. Prociuk of her award stated "I congratulate you on your accomplishments with the World Movement of Mothers and with your local Ukrainian community, and I thank you for all that you have given."

At the World Movement of Mothers' Conference in Brussels last year where Mrs. Prociuk received the organization's high commendation and appreciation, she

spoke before the international gathering about the tragedy of Chernobyl, about the plight of children of Chernobyl. In the United Nations, at the 1990 annual meeting of UNICEF, 3 million dollars from the organization's administration fund was appropriated as aid to Eastern Europe. As a representative of WMM Helen Prociuk worked hard to help the passage of this resolution which in turn would also provide some relief to the young victims of Chernobyl.

Mrs. Prociuk said that the initial goal of WMM, which was founded in 1948 in France after World War II, and is still headquartered in Paris, was to sanction mothers and children after the terrible ordeal of the war. Today the organization's concern has a broader range — it encompasses the entire family and its welfare. The WMM is a respected voice in the United Nations, having an NGO (Non-Governmental Organization) status, with consulting rights to the international legislative body.

Олена Процюк

Olena Prociuk

The WMM acts in advisory capacity on every issue regarding its scope of interest. Because its interests have expanded, its influence is far-reaching. As a representative of the organization, Helen Prociuk has travelled extensively all over the world to voice its concerns.

An immensely important accomplishment of the United Nations in 1989 was the adoption of the Convention on the Rights of the Child by the General Assembly. It was a world community effort to establish and safeguard the rights of its children. The NGO's at the UN have played a major role for many years in the preparation for this action, both in the grass roots environment and in the halls of political influence. The protection and rights of children has also been the leading issue on the agenda of WMM since its inception and Helen Prociuk was heavily involved in this project for many years.

To celebrate this milestone, the WMM and UFUWO held a reception which I had attended. Among other distinguished speakers, Mrs. Prociuk presented the role the WMM had played in the preparation, formation and adoption of the Convention. Mrs. Prociuk's address was short, summarizing her organization's input into this project in a general way. But being somewhat familiar with the magnitude of this undertaking and above all with complexity of UN workings, I had a pretty good idea of the Herculean task spanning many years which was undertaken by organizations such as WMM, to codify the rights of the children in an international agreement.

At the time of my interview with Mrs. Prociuk, which was in early December of last year, the status of WFUWO in the United Nations was that of an observer. As of

November 1990 WFUWO has received the NGO (Non-Governmental Organizations) status with the United Nations Department of Public Information. This is an enormously important attainment, and the WFUWO is the only Ukrainian organization with such international recognition status. According to Lydia Hladky, who has been named as the Official Representative of WFUWO in its new position to the UN, Helen Prociuk has been a strong, positive force and supporter in the long and arduous struggle to achieve this goal.

The great desire to see the WFUWO as an NGO in the United Nations was fervently expressed by Helen Prociuk during our interview. She said that the status carries an enormous potential to disseminate information, make new friends for the Ukrainian cause, thus influencing issues which are pertinent to our interest.

Mrs. Prociuk spoke at length about Ukrainian women here and in Ukraine, our organizations and our future. She emphasized how important it is for women to join organizations, an action which strengthens the community and gives it cohesiveness. She also pointed out that it is vital for Ukrainian women's organizations to become members of the WFUWO, which is the unifying force for Ukrainian women which can speak on the international forum on their behalf. Mrs. Prociuk went on to say that it is imperative for women in Ukraine to join women's organizations so that they too have a collective voice.

What should the future goals of Ukrainian women's organizations be, I asked Helen Prociuk. In a nutshell, she said, organizations should look after their members and their needs. The broad interpretation of this goal encompasses a whole range of programs, she explained, many non-existent as yet, which deal with matters of education, family care, child care, care for the elderly, preserving women's rights already achieved and striving for new rights. She specifically pointed out the necessity of basic public re-education in Ukraine in the matters of women's rights in the family, in the job market and in the empowerment of women in policy formulating positions on various social, legislative and executive levels in the community and in the government.

What is the responsibility of the Ukrainian woman today and that of her organization, I asked Mrs. Prociuk. She answered very straightforward that our responsibility today as women is to come out of the "ghetto" and become a member of the greater community in which we live. She said that getting involved in the social and political milieu of the immediate or broader community can no longer be a matter of a whim, but is a necessity if we are to safeguard and promote a way of life that is beneficial, productive and safe for our families, our children.

Women's organizations also have a responsible role to play in our lives today, according to Helen Prociuk. They must be in the vanguard of changes for improvements in the lives of their members. Organizations must be aware of everything today, said Mrs. Prociuk, from ecology in the global sense, to immediate local issue

and share this information with their membership.

During this interview I spoke with Mrs. Prociuk for about two hours. It seemed like ten minutes. One of the enviable talents of this very charming, intelligent and warm woman is her easy manner of speaking — one on one — her ability to effortlessly command attention and promote interest in whatever is being discussed. No doubt this characteristic serves her well in all her endeavors.

The Ukrainian American community can boast of many women who have achieved distinction in their professions and who have been singled out by awards or given positions of influence and power. The com-

munity is proud of them and they are to be commended for their achievements. But Helen Prociuk is one of the first Ukrainian women to be recognized and honored by a major international organization for her work, on a voluntary basis, on behalf of all of us and our future. The community is equally, if not more proud of Mrs. Prociuk's singular distinction.

Yet, when the accolades are done, true to her life's philosophy, Helen Prociuk will, with quiet determination continue the work she loves and is so good at. From time to time I'm sure she will look at her medal, smile and take pride in it. And why not, for she was given it "in the act of being herself."

LETTER FROM MARTHA CHOMIAK

VICE PRESIDENT PUBLIC RELATIONS UNWLA

This has been a particularly busy year and if all goes well we will continue to be busy. Whenever Ukraine is in the news demands on our time and on our expertise increase. In addition to the usual work at home and the usual struggle to earn a living, our volunteer activities expand. There is more interest in Ukraine, the visitors from Ukraine are more interesting, our visits to Ukraine become more frequent and we are fielded more questions and more offers for activity. The usual work, political and philanthropic and educational and welfare, still must be done — and we are torn in all possible directions.

So — time to stop and take stock, time to sit down, read a good book, and launch our branch into a discussion, or even two, of where we are as women. Yes, as women. We are, after all, a women's organization, an organization that is going through the same stress and trauma as other American volunteer and women's organizations are going, and — heaven knows — even if there is the new traditionalist, that person is not beating down doors to join the UNWLA. I suggest that each branch — and especially those branches which conduct their business in Ukrainian — read and discuss Sylvia Ann Hewlett A Lesser Life: The Myth of Women's Liberation in America /William Morrow, New York, 1986/.

This intelligent and comprehensive book is well written, and a good read. It touches on the central issues of our life — not only the right to equality, but establishment of societal conditions that will make that right meaningful. As long as childcare, welfare, and health, as long as family life, housework, and children's illnesses are considered women's issues our lives, regardless of the opportunities we have and the juggling acts we perform, will have to be lesser ones. These are the issues confronting us, and confronting our organization. I suggest we spend time discussing them — and use February and March to do that.

There is a Ukrainian dimension, actually two of them. First of all, any thinking on women's issues, and any articulation of women's concerns are of interest to Ukrainian women. They have not had the opportunity to discuss these issues meaningfully. Secondly, historically Ukrainian women's organizations stressed both women's rights and the role of women within the family and within the society. Abstract rights — be they in feminism or in nationalism — are always in danger of degenerating into ideology. We, committed women working within an organizational structure, are into generation, creation, building — not into destruction, not into petty politicking, not into empty posturing. Let us take stock of why our position in society is not commensurate with the role we play in it. Let us see how we can cut through the empty posturing that so frequently characterizes our Ukrainian-American society and make our contribution, which is so tangible, visible.

Get the book, set up a discussion, and then write about it. Write, write, write — don't let others speak for you. To serve the Ukrainian-American community, and to help Ukraine best it is necessary to leave the community and see where exactly we are in it.

The discussion that uses this book as a springboard will help us. Let me know what you think.

WOMEN IN UKRAINE

Where have all the women gone?

Women are strangely absent in the overall process of liberation that has swept Eastern Europe and is now wending its way through the countries of the rapidly disintegrating Soviet Union. One does not hear any voices of women, no calls for women's liberation, not even calls for women to rally in support of the restructuring of the country. I worked on Ukraine, in Ukraine, researched Ukrainian women's movements, and know that at least three major women's organizations have emerged in the last year in that country. Why have we not heard from these women?

Women in Ukraine had a tradition of community organizations that, even in times of violent national tension were able to bring together successfully women of different nationalities, faiths and social classes. Although documentation of this tradition exists in the police archives in Ukraine, no woman in that part of the Soviet Union will be able to tell you the story of women's organizations in Ukraine, or in the Russian Empire for that matter.

The communist system, dominant in the area until a year ago, had preempted the woman issue, as it had the cause of workers — the Communist party spoke on behalf of the workers and on behalf of the women without bothering to find out the genuine needs of both groups. The workers were considered to have no motherland outside of Soviet Union, which to all intents and purposes became Russia. Non Russians were not only discriminated against, in Ukraine the Ukrainians were subject to a pervasive policy of Russification while at the same time being reduced to becoming second class citizens, very much the provincials.

The party — indeed, the whole leftist tradition as it is perceived in Eastern Europe has done a grave disservice to the women's cause. Most women in the territory are firmly convinced that feminism is inextricably linked to Marxism and all leftism, and that it is primarily responsible for the dual burden that plagues the life of all women — work outside the home, to earn the salary essential to keep body and soul together; and the inordinate domestic chores that are exacerbated by severe shortages.

Few scholars predicted the rapid demise of Communist systems in the last year. The decline of Soviet force in Eastern Europe — yes; the erosion of Communist ideology and the liberation of the Soviet state — yes; yet another cultural thaw that could draw in wider circles of candidates for rehabilitation — yes; greater religious freedom for structured faiths — yes; but the overall open unabashed disintegration of the ideological and

organizational underpinnings of the whole Communist system escaped even most imaginative observers. The dissolution of Communist parties, and the admission that not only Stalin, but Lenin, and even Marx himself may have been wrong appeared at best to us in the West a view that only the most brilliant of the dissidents could fathom. Certainly, we did not expect them to deduce this conclusion, nor did we ourselves conceive that such a view could resonate among the masses.

Women are strangely silent in the drama of change. When Gorbachev first came to power he tried to activate the women's groups by establishing national councils of women in the major republics. The councils have limited themselves to the ceremonial functions of the standard communist women's organizations that have been with us since they were first formed at the end of the Second World War. These organizations do not even attempt to hark back to the women's sections of the Communist Party organizations that in the 1920s helped revolutionize the whole territory.

The peaceful revolution of 1989 picks up where previous revolutions in the area left off — it seeks to institute democratic legality for all and it seeks to limit the centralized strangle-hold of the Moscow-centered Party by providing the national republics with real self-government, genuine local control, and economic decentralization.

Russian women had tried to organize a feminist party in 1905 hoping to participate in the democratic restructuring of the Russian Empire. The feminists thought that the Russian liberals would be their natural allies. The liberals, in a move familiar to American readers, felt that stress on women's rights would dissipate the political struggle. Liberal forces in turn proved to be weaker than the liberals expected. Come 1918 — exeunt liberals.

Historically the liberals in Russia overlooked not only the women, they overlooked the non-Russian nationalities in the multi-national Russian Empire. Just as they felt that any attention to women's rights dissipated liberal forces, so they maintained that there was no need to turn their attention to securing the rights of the non-Russian nationalities. Their attention was turned to the Russian middle class male who they thought understood the need for political reform and for preserving order. But that type of a person did not constitute the majority of the population of the whole Russian Empire, as the liberals painfully learned.

By establishing the Union of Socialist Soviet Republics Lenin preserved the integrity of the Russian Empire. The cost proved to be the freedom and well-being of both Russians and non-Russians alike. The latter, moreover, were subjected to brutal policies of Russification, which prevented the establishment of a common democratic front against the repeated waves of totalitarianism. Since the Russian republic was the privileged one, leaders of the other republics tried to curry favor with the leadership by being as Russian as they could.

For the women the fallout of Soviet totalitarianism has been a deep distrust of feminism. How can that be? The Communist Party has always supported its version of women's emancipation. All social democrats have historically fought for the rights of workers and the rights of women. Many were genuine in their convictions. But as many reformers, they felt that their convictions gave them both the right and the knowledge to speak on behalf of the workers and of the women. Their

solution of the "women's question" was economic equality and the equality of opportunity for women as well as for men. The middle-class men defined women's equality, just as they defined workers' rights. In effect, for women in the USSR it meant a double burden: work outside the home to earn the salary necessary to keep the family alive, and work in the home in a society in which consumer goods were scarce, the economy subject to centralized planning that did not take any women's or family needs into consideration, and a paternalistic society that did not consider the needs of women. Clara Zetkin's March 8 Day of Women celebration became one more meaningless political hoopla for the over-worked Soviet woman. As far as the rank and file of Soviet women are concerned, it was the feminists insistence on equality of women that was responsible for the double burden of work heaped upon them. Hence, the unwillingness of Soviet women to breathe life into party-created councils of women.

The current transformation of the USSR is occurring on various levels — the overall success of restructuring depends on the success of all levels of reform. If the central government again overlooks the just demands of the nationalities, it will pay for its oversight by the need to establish centralized control that will compromise Russian democratic forces. In short, Russian democracy is too weak to function on its own. It needs to ally itself with the democratic forces in the other non-Russian republics. The Russians and the Ukrainians, through their parliamentary representatives, have already drafted preliminary agreements that point the way to constructive cooperation.

This spring and this summer I had a chance to witness the attempts of the Ukrainian women to revitalize the women's movement and to coordinate the work of a number of the recently established women's groups. It is slow going, but the prognosis is auspicious. Unlike Russians, Ukrainians have not really had an independent government to turn to. Rather whenever possible informal community mechanisms attempted to care for the needy and to provide some means of self-development. Not having a government or a strong diaspora, the Ukrainians have historically relied upon community organizations to structure their lives, provide support and educational opportunities. In the spring in Ukraine, and then again at the end of the summer when I took part in a large conference of scholars on all aspects of Ukrainian topics I met different women, women who make a difference, women who know they can make a difference when women work with women. The steps are hesitant, but they are being made.

(to be continued)

SCHOLARSHIP COMPETITION

The Ukrainian National Women's League of America announces the ninth Competition for the granting of scholarships from the Eva Slashkiw Scholarship Fund in the following categories:

1. in the study of the Ukrainian language for graduates of journalism, languages, library science, library science and museum science. Individuals applying in this category must show how they plan to utilize their knowledge of the Ukrainian language in their professional work;

2. in the course of obtaining a doctorate in the various fields of Ukrainian studies, as well as comparative studies in literature, history, sociology, music, etc., and only after the subject matter has received university approval;

3. as an aid in the publishing of a scholarly work in the field of Ukrainian studies which has been accepted by a publisher.

The amount of the scholarship will be determined by the judging committee on an individual basis.

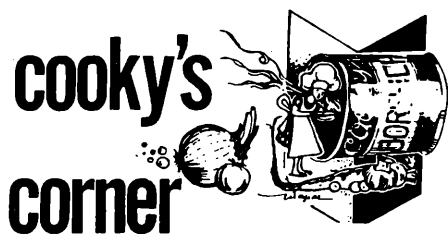
Only members of UNWLA who have joined the organization at least one year prior to submitting their entry in this competition will qualify as candidates for the scholarship.

Deadline for entries is June 30, 1991 in the first and second category, scholarships will be granted for studies in accredited American or Canadian universities.

In the letter of introduction, please specify which category the applicant is entering.

For further information please contact:

Ukrainian National Women's League of America
Eva Slashkiw Scholarship Fund
108 Second Avenue
New York, NY 10003

Easter is almost upon us and the familiar anxiety raises again — will the Easter babka be splendid and proud, or ..... its unthinkable to think of such things. In browsing through my cookbooks last year I came upon a wonderful recipe from the book "Selected Ukrainian Recipes for Spring and Summer" prepared and published by Branch 12. UNWLA in Cleveland, OH. Their **Never Fail Easter Babka** is super. Try it, I did, and it came out just perfect.

NEVER FAIL EASTER BABKA

2 oz. fresh yeast
1/2 cup warm water
1 tsp. sugar
5 whole eggs
10 egg yolks
1 cup sugar
1 tsp. salt
2 cups warm milk
1/2 lb. melted sweet butter
1 cup light raisins
1 tsp. vanilla
grated peel of 1 lemon
8 cups flour

Soften the yeast in 1/2 cup water with 1 tsp. sugar and let rise, 5 - 10 minutes.

1. In a large bowl beat the eggs and the yolks with sugar and salt until fluffy. Add milk and softened yeast; stir well. Add flour and knead by hand for at least 25 minutes, until the dough becomes very elastic. Add melted butter and knead until the butter is totally absorbed. Add raisins and flavorings and knead a few minutes more. Cover and let rise in a warm place until double in bulk. Punch down and let it rise again.

2. Meanwhile grease four cylindrical pans (3 lb. vegetable shortening cans can be used), line them with brown paper bag (bottom and sides). The paper lining should extend over the height of the pan about 2 inches. Grease the lined paper and sprinkle lightly with fine bread crumbs. Fill the forms 1/3 full — the dough will triple in bulk. Cover with cloth and let rise almost to the rim.

3. Bake in a well heated oven at 325 degrees for 45 minutes. If desired, the loaves can be brushed with a beaten egg diluted with 2 tablespoons of water.

4. Remove the baked loaves from oven and let them stand in pans for 5 - 10 minutes. Tip each loaf very gently from the pan unto a cloth-covered pillow. Do not cool the loaves on a hard surface. As the loaves are cooling, change their position very gently a few times to prevent deforming. The cooled loaves may be iced, if desired.

Yield four 9 1/2 inch tall babkas.

Babka is always sliced in rounds across the loaf. The baked loaves can be frozen. In that case ice the loaves *after defrosting them*.

**The Selected Ukrainian Recipes is a two-volume cook book with recipes for the various seasons of the year. My copies are frequently used. I like cookbooks that I go back to again and again.

Both books may be purchased at The Ukrainian Museum Gift Shop and through Branch 12 in Cleveland.

Відділам та Окружним управам СУА вислано обіжники голови СУА та окремих референток для унапрявлення праці.

У своєму обіжнику голова просить переведення в життя резолюції XXII Конвенції, а також ухвал засідання Головної Управи з 10-11 листопада 1990 р., в яких є точки, що відносяться до різних референтур. Для пояснення точки. З ухвал подаємо, що в заклику для продовжування праці на громадському та політичному відтинках, під політичним відтинком треба розуміти включення в американську політику для впливу на вибори конгресменів чи сенаторів, які могли б в майбутньому допомогти українській справі.

Голова пригадує також резолюцію XXII Конвенції у справі спонсорування висилки журналу "Наше Життя" в Україну, (Резолюції пресової референтури ч. 5), бо дотепер ще немає відгуку на цю справу. Для справної координації висилки проситься зголошувати спонсорів до пресової референтки СУА.

В обіжнику культурно-освітньої референтки подано, що намічено дві жінки: Віру Свенціцьку та Ольгу Дучимінську, як визначних та заслужених українок, про яких потрібні матеріали референтка перешле Відділам. Відносно плекання української мови ще раз рекомендує приділити більше уваги для такої важливої нині справи.

Пропонує відділам знаходити контакт з студентами-українцями, які студіюють у різних університетах поза місцем їхнього замешкання, зустрічатися з ними та знайомити їх з громадою.

Вихована референтка подає різні можливості праці, як доповіді на виховні теми, про дитячі недуги тощо. Організування "Дитячих днів" з програмами. Знаходити можливості створення захоронок (Дей Кер Сентер), що є однією з найпекучіших проблем для молодих матерів.

Референтка зовнішніх зв'язків рекомендує прочитати її статтю в "Нашому Житті" (ч. 10, 1990, стор. 10-11). В її обіжнику є подані точки, в якому напрямі можна працювати: Відділ повинен намітити собі одного з американських політиків стейту чи Конгресу і мати з ним чи з нею контакт. Це і є політичний відтинок праці членок СУА.

Обмін шкільної молоді з ровесниками з України.

Контакти з сучасними активними жінками України, центральними українськими організаціями в США та жіночими організаціями на місцях, а також з "жіночими студіями" в університетах (Women's Studies).

Зацікавлені зовнішніми зв'язками можуть зголоситися до референтки. Пресова референтка подає обов'язки пресових референток відділів та Округ: дбання про статті в українській та англомовній пресі, раз у рік статті до "Нашого Життя" про цікаву подію, збирання передплат на журнал "Наше Життя"

Перед референтурою суспільної опіки СУА нині стоять важливі завдання та відповідальності у зв'язку з подіями в Україні. З цієї причини поширено Фонд Допомоги Дітям і Молоді на (Фонд Медичної Допомоги Дітям і Молоді — жертвам Чорнобиля, а Фонд Суспільної Опіки — Поміч Україні). Відділи СУА дуже позитивно відгукнулися і треба далі продовжувати збірки, які, одначе, мусять бути переведені через касу СУА, а не висилані безпосередньо місцевим комітетам, які не мають статусу неприбуткової організації, або є політичними організаціями.

Такі потягнення відділів можуть спричинити серйозні наслідки для СУА, який міг би втратити через те свій статус неприбуткової організації. Деякі відділи вже були покликані до перевірки Інтернал Ревеню Сервіс.

На засіданні Головної Управи відносно цієї справи прийнято ухвалу (див. ч. 8 ухвал Головної Управи СУА).

Усі акції мусять бути координовані референткою Суспільної опіки СУА. Відділи не можуть затягати позичок на допомогу Україні без порозуміння з референткою Суспільної опіки Головної Управи.

Головна Управа вирішила доложити усіх старань для збирання та перевірення адрес для безпосереднього зв'язку з довіреними членками в Україні. Лише після того можна висилати допомогу. Тому що можуть трапитися надужиття, СУА старається їх оминати. Перед висиланням пачок з одягом чи харчами, просимо перевірити адреси з референткою Суспільної опіки СУА.

Допомога українцям у Південній Америці і Польщі є далі актуальна, але також треба перевіряти адреси. Поміч "Бабусям", яку проводить багато років Суспільна опіка СУА, має повну підтримку членок і жертвених громадян. Просимо усі датки пересилати до Централі СУА.

Нашим важливим зобов'язанням є опіка над старшими віком, зокрема союзнянками. Вони потребують не тільки фінансової, але й моральної підтримки та хоч короткої розмови-розради.

Союз Українок Америки має дуже добре розвинену суспільну опіку, яку веде вже 65 років, завдяки зрозумінню та підтримці членок і громади. Щиро дякуємо за співпрацю, яку просимо продовжувати для користи і добра потребуючих.

ЛІДІЯ ЧЕРНИК

до кінця березня кожного року, своєчасне подавання до адміністрації журналу зміни адрес.

Пресові референтки Округ творять комісії з пресових референток відділів, скликають сходи та звітують до кінця лютого до пресової референтки СУА. В наступному числі "Нашого Життя" подамо з'ясування обіжників референтур: організаційної, муніципальної та стипендій.

КОНКУРС НА СТИПЕНДІЮ З ФОНДУ СУА ІМ. ЕВИ СТАШКІВ

Союз Українок Америки проголошує дев'ятий Конкурс на приділення стипендій з повищого Фонду в наступних категоріях:

1. На студії української мови для абсолювентів журналістики, мовознавства, бібліотекарства і музейництва, які плянують використати знання української мови у професійній праці.
2. На студії для досягнення докторату в ділянках українознавства або порівняльних дослідів у ділянках літератури, історії, соціології, музикології і т.п., після цього коли університет апробує тему.
3. Допомога у виданні наукової праці з ділянки українознавства, прийнятої до публікації авторитетним видавцем.

Висоту стипендій вирішує комісія у кожному ви-

падку. Кваліфікованими кандидатами на стипендії є членки СУА, які вступили до організації принаймні один рік перед внесенням подання про стипендію.

Реченець внесення подання про стипендію 30-го червня 1991 р.

Стипендії у першій і другій категоріях будуть призначені на студії в американських і канадських університетах.

У листі необхідно подати на котру категорію стипендії кандидат хоче внести подання.

Про інформації слід звертатися на адресу:

**Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Eva Stashkiw Scholarship Fund
108 Second Avenue
New York, NY 10003**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

*Гість музею Григорій Логвин (справа).
Guest of the Ukrainian Museum, Dr. Hryhorii Lohvyn.*

Доктор мистецтвознавства Григорій Логвин був запрошений в Музей, де прочитав цикл лекцій з історії українського мистецтва.

ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗЕЮ: ВИСТАВКИ В АМЕРИЦІ ТА СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНОЮ

Одним з важливих завдань Музею є популяризація українського мистецтва у світі, і не менш важливим — упорядкування та збільшення колекції і її систематизація. Тому Музей працює у двох напрямках: щонайбільшої популяризації українського мистецтва, а тому ми звертаємось до інших музеїв Америки, і надбання колекції не випадкової, "нахапаної", а щонайбільш систематичної, і тому ми звертаємось на Україну. Заходи наші — це початки, але доволі успішні. У березні в Port of History Museum у Філадельфії відбудеться фестиваль української культури та мистецтва. З цією метою куратор виставки мистецький директор музею Зенон Фешак звернувся до Українського Музею і випозичив дві зформовані наші виставки: "Дерев'яні храми України — шедеври архітектури" — куратор Тит Геврик, "Мистецтво афіші в сучасній Україні" — куратор Стефанія Гнатенко,

СТЕФАНІЯ ГНАТЕНКО

з колекції образотворчого мистецтва 52 твори Никифора з Криниці, з колекції народного мистецтва килими та народний одяг, а також писанки. Також масштабний захід у зв'язках з Україною щодо організованої акції у справі збирання експонатів до колекції образотворчого мистецтва. За організацію цього завдання відповідає колекціонер Іван Гречко (Львів). Мистці на Україні дарують ряд своїх творів музеєві, акція — організована, до неї підключені Львівська обласна філія Українського Фонду Культури, яку очолює скульптор Емануїл Мисько та ряд мистецтвознавців і музейних працівників. Чому саме так багато людей візьме участь у цій акції? Поперше, тому, що твори потрібно зформувати за музейними принципами, по школах та в хронології, а це можуть зробити працівники музеїв.

Для того, щоб вислати твори через кордон, перенасичений різними митними правилами та умовностями, необхідно, щоб за це взялася якась громадська мистецька організація, а спеціально допомогла у безкоштовному перевозі та посприяла перед митними організаціями, і твори не були б обкладені митом, яке може перейти у астрономічні ціни і усі наші бажання та заходи можуть здійснитися. Гарна ідея, допоможи нам, Боже!

ІНШІ ПОДІЇ

Львівський колекціонер Іван Гречко, який протягом останніх років підтримує ділові контакти з Музеєм, був у нас гостем. Приємною несподіванкою для нього була виставка "Українське народне мистецтво: нові надбання", на якій експонувалися твори, подаровані ним для Музею.

У березні відкривається виставка "Писанки і обрядове печиво", куратор Любов Волинець.

У квітні відкриваються дві виставки мистців з України, які привіз з собою д-р Дмитро Степовик, "Витинанки Василя Корчинського" та "Шевченкіяна у творах Василя Лопати".

ДАРУНКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ ЗА 1990 РІК

Богдан Барабах, Бронкс, Н.Й. — вишивана чоловіча сорочка.

Олена Березюк (передала дочка **Марта Б. де Гарсія**, Маямі, Фл.) — вишивана скатерть, 3 ткани рушники, 1 тканина скатертину.

Богданна Бережанська (передала **Теодозія Кушнір**, Ватервліт, Н.Й., 99-ий Відділ США) — спідниця і фартушок з Лемківщини, с. Бальниці; крайка на щодень, с. Струбовиск, Лемківщина.

Володимир Борис, Україна — 2 вишивані рушники.

Стефанія Гнатенко, Нью-Йорк, Н.Й. — 1 рушник з Кіровоградщини, запаска і обгортка з с. Раковець, Покуття; запаска з с. Будзанів, Тернопільщина; кептар з с. Раковець, Покуття; сердак з Гуцульщини.

Іван Гречко, Львів, Україна — жіночий одяг з с. Чернятин Городенківського району, Покуття (сорочка, обгортка, запаска, пояс); 1 трійця.

Петро Грицик, Чернівці, Україна — сердак з Косівщини, різьблена тарілка з Яворівщини.

Стефанія Грицушко, Нью-Кесел, Дел. (переслала **Ірена Серб**, Вілмінгтон, Дел.) — вишивана подушка "київський взір".

Наталія Даниленко, Сомердейл, Н.Дж. — 3 спідниці, 1 запаска, 2 сорочки.

Антін Дачковський, Йорданвил, Н.Й. — 2 килими, 2 малі килимчики, 1 верета, вишивана чоловіча сорочка, 3 вишивані рушники, вишивана краватка.

Оксана Драй-Хмара-Ашер — вишивана подушка, київські рожі.

Емілія і Евстахій Дутчаки, Рочестер, Н.Й. — 2 домоткані і вишивані простині з с. Ганусівка Тисьменицького району Івано-Франківської області.

Марія і Тарас Дурбаки, Ст. Петербург, Фл. — килим, проєкт О. Кульчицької, витканий в робітні Куриленка з Підляшшя.

Віра Зайченко, Чернівці, Україна — 2 вишивані рушники, 1 тканий.

Іван Зборовський — вишивана блюзка.

Оксана Зозуля, Лос-Анджелес, Каліф. — 4 ткани рушники.

Родина Курільців, Ведерсфілд, Кон. (передала **Юлія Масник**) — вишиваний безрукавник, спідниця і запаска.

Леся Курилас, Україна — 6 керамічних іграшок і керамічний баранчик, 1 керамічний глечик.

Олена Климишин, Дітройт, Міч. — вишивана жіноча сорочка з Яворівщини.

Софія Костюк, Вудсайд, Н.Й. — вишивана торбинка.

Ксеня Колотило, Відень, Австрія — килимова верета з Буковини.

Віра Кліш, Філядельфія, Па. — вишивана доріжка.

Вірджінія С. Лох, Ферфілд, Кон. — 2 малі вишивані скатерки, куплені в Одесі в 1939 р.

Зеновій Микитин, Угорники, Україна — вишиваний рушник.

Марія Миць, Луцьк, Україна — вишивані чоловіча й жіноча сорочки, вишивана пошивка — все з Волині.

Іван Могитич, Україна — пара чоловічих чобіт.

Христина Навроцька, Квінс Булевард, Н.Й. — вишиваний ковнірчик.

Лідія Одежинська, Філядельфія, Па. — 3 тематичні вишивки Ірени Сенік.

Володимир Пащак, Україна — чоловіча сорочка і штани з Боршева, запаска.

Євгенія Плескачевська, Гантер, Н.Й. — 2 вишивані серветки.

Ніна Присяжна, Львів, Україна — 2 керамічні скульптури.

Ліліян Птуха, Фреш Медовс, Н.Й. — 1 чоловіча й 1 жіноча вишивані сорочки.

Іван Пуйо, Нью-Йорк, Н.Й. — уставка жіночої сорочки, жіноча сорочка — все з Закарпаття.

Володимир Пушкар, Філядельфія, Па. — 37 кусників кераміки з Гуцульщини, 4 килими. Подаровано в пам'ять дружини Стефанії.

Д-р Климентій Рогозинський, Рівердейл, Н.Й. — 1 керамічний глечик, малий ціпок, 6 бойківських писанок, 2 пари личаків, 1 серп, 1 гребінь до чесання волокон.

Ярослава Рубель, Бейсайд, Н.Й. — верета.

Рибак, Україна — 1 вишиваний рушник.

Ірина Руснак, Рочестер, Н.Й. — жіночий одяг з села Угорники Івано-Франківської області (сорочка, спідниця, запаска, пояс, кептар-безрукавник, кептар з рукавами).

Ірина і Мирон Руснаки, Рочестер, Н.Й. — керамічний глечик роботи Цвіликів.

Мирон Руснак, Рочестер, Н.Й. — 2 вишивані пошивки на подушки, 2 вишивані доріжки.

Ірина Сенік, Україна — 22 тематичні вишивки, 9 вишиваних таблиць з космацькими вишивками.

Оксана Січинська-Шандор, Н.Й. — весільні пташки, 7 писанок Оксани Лятуринської, 3 ляльки роботи О. Лятуринської, 6 кусників кераміки роботи О. Лятуринської, розмальована касетка, робота О. Лятуринської.

Марія Скрут, Асторія, Н.Й. — зразок вишивки.

Михайло Селівачов, Київ, Україна — 2 керамічні іграшки, 1 тканий рушник.

Олена Світко, Україна — керамічне горнятко.

Д-р Дмитро Степовик, Київ, Україна — 5 гуцульських скульптур зі сира.

Ярослава Стахів, Міделсекс, Н.Дж. — 2 вишивані серветки.

Д-р А. Стрільбицький, Форт Вейн, Індіяна — 19 зразків різьби, 4 кусники кераміки, 10 вишивок.

Софія Таробан, Рочестер, Н.Й. — вишиваний рушник.

Ольга Трачук, Лонг Айленд Сіті, Н.Й. — килим з майстерні Хамулів в Глинянах.

Оксана Фарлон, Філядельфія, Па. — 1 вишиваний рушник (полтавський взір), 1 вишивана пошивка на подушку — низинка.

Оля Чмола, Дерюв, Н.Й. — вишивана суконка.

Галина Шевчук, Україна — знімки з одягу Журавенщини.

Таня Ясінська, Сільвер Спрінг, Мериленд — вишиваний рукав з народної сорочки, вишивана хустинка.

КОЛОМІЙСЬКИЙ МУЗЕЙ, Коломия, Україна — ковновка з випаленим орнаментом, 2 писанки, олень зі сира, 2 дерев'яні ложки.

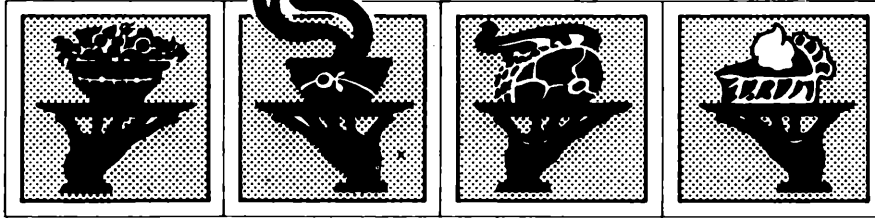
ОПІШНЯНСЬКИЙ МУЗЕЙ, Опішня, Україна — 6 керамічних скульптур, 1 керамічний баранчик, 5 кусників ужиткової кераміки.

Союз Українок Америки, 64-ий Відділ — 2 ткани рушники.

Вибрала Любов Волинець

наше харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

Наближається Великдень. Приписи на великоднє печиво можна знайти у березневих числах "Нашого Життя" за минулі роки. В цьому числі подаємо приписи, зібрані від читачок "Нашого Життя", на коржі, які придадуться на Великдень.

КОРЖ З МАЛИНОВИМ ВАРЕННЯМ (О. Никифоряк)

- 1 1/2 кістки (6 унцій) масла
- 4 яйця, розділити
- 3/4 горнятка цукру і 3/4 горнятка до піни
- 4 ложки вершків (heavy cream)
- 1 1/2 ложечки сухих дріжджів
- 1 1/2 горнятка борошна (муки)
- 1 ванільовий цукор (конверта)
- 1 ложечка крім оф тартар — "cream of tartar"

Масло терти з цукром, додаючи по одному жовтку. Додати розпушені в теплих вершках дріжджі, борошно і ванільовий цукор. Все легко вимішати. Тісто накласти на натовщене дно форми 9x13 і посмарувати зверху малиновим варенням (raspberry jam). Залишити, щоб тісто росло 1 годину. Пекти при температурі 350° 25 хвилин, щоб було майже готове. Вбити піну з білків з цукром і "крім оф тартар". Накласти на корж і пекти, щоб зарум'янилося. Замкнути газ і залишити в печі ще кілька хвилин, щоб піна не опала.

КОРЖ З ПОВИДЛОМ АБО МАРМЕЛЯДОЮ (М. Генік-Березовська)

- 2 горнятка борошна (муки)
- 1/3 фунта масла (11 ложок) кімнатної температури
- 2 ложки кислої сметани
- 1 горнятко цукру
- 1 ложечка порошку до печення
- шкурка з цитрини
- 3 жовтки
- до переложення: 1 фунт мармеляди або повидла
- на склицю: 2 білки вбити з одним горнятком цукрової мучки.

Замісити тісто і вкласти до холодильника на 1-2 годин. Поділити на дві частини. На дно натовщеної форми

9x13 дати більшу частину тіста, на яку накласти досить грубо повидло або мармеляду. Зверху прикрити другою частиною розкачаного тіста.

Вбити тугу піну з двох білків з цукровою мучкою і накласти на тісто. Можна посипати дрібно нарізаними горіхами.

Пекти при температурі 350° 35 хвилин. Тісто з боків і низу повинно бути рум'яне.

ШОКОЛЯДОВИЙ КОРЖ (Л. Іванчук)

- 1/4 фунта масла
  - 2 жовтки
  - 2 ложки води
  - 1 1/2 горнятка борошна (муки)
  - 1 ложечка цукру
  - 1 ложечка порошку до печення
  - 12 унцій шоколядових кубиків
  - 2 яйця
  - 3/4 горнятка цукру
  - 2 ложечки ванільового екстракту
  - 6 ложок стопленого масла
  - 1 горнятко січених горіхів
- З перших шести складників замісити тісто і руками викласти на дно натовщеної форми (9x13). Наколоти і пекти при температурі 350° 10 хвилин. Вийняти з печі і посипати шоколядовими кубиками і знову вкласти до печі на 3 хвилини. Вийняти і розпровадити рівно шоколяду. В тому часі розбити яйця з цукром, додати ванілію і стоплене масло і влити на корж. Посипати горіхами. Пекти 25-30 хвилин в тій самій температурі.

КРИХКИЙ КОРЖ З ЦИТРИНОЮ (М. Кузьма)

- 2 1/4 горнятка борошна (муки)
- 1/2 фунта масла

Пригадуємо, що Союз Українок Америки перевідав куховарську книжку "Українські страви" Зеновії Терлецької. Книжка є в полотняній твердій оправі — ціна 16.00 доларів. Замовляйте її! Відділи одержують 30% знижки.

4 яйця

- 1 1/2 горнятка цукру
- 6 ложок цитринового соку
- шкурка з цитрини

Замісити тісто з двох горняток борошна (залишаючи 1/4 горнятка), масла і цукрової мучки. Накласти на дно натовщеної форми (9x13) і пекти в нагрітій до 350° печі 20 хвилин.

В тому часі вбити яйця з цукром, додаючи 1/4 горнятка борошна, сік і шкурку з цитрини і налити на гарячий корж. Пекти ще 30 хвилин. Гарячий корж посипати цукровою мучкою.

ДВОКОЛЬОРОВИЙ КОРЖ З ВИШНЯМИ (І. Остап'як)

- 1/2 фунта масла
- 5 жовтків
- 1 горнятко цукру
- 2 ложечки порошку до печення
- 2 1/4 горнятка борошна (муки)
- 3 ложки несолодкого какао
- 12 унцій морелевої мармеляди (apricot butter)
- 1 банька вишень (cherry pie filling) відціджених

Замісити вільне тісто з перших 5-ти складників. Розділити на 3 частини. Одну вкласти до морозильника (freezer), до другої дати какао і вимісити. Дві останні вкласти до холодильника на одну годину. Біле тісто накласти на дно добре натовщеної форми (9x13) та посмарувати морелевою мармелядою. Тоді розкачати тісто з какао і накласти на це. Відціджені вишні укладати одна коло одної на тісто з какао. Тоді заморожене тісто потерти на тертці, покриваючи цілий корж. Пекти при температурі 375° поки не зарум'яниться (35-40 хвилин).

ДОПИСИ ВІДДІЛІВ

З 60-ЛІТТЯМ!

У неділю, 14 жовтня 1990 року, 21-ий Відділ СУА у Брукліні, Нью-Йорк, урочисто відсвяткував 60-ліття свого існування.

Службу Божу подяки відправив парох церкви Св. Духа о. декан Юрій Бінковський. Святочний обід з програмою відбувся в аудиторії української школи Св. Духа. Було багато гостей — місцевих і з околиць. З приводу великого свята союзянки були у вишиваних блюзках.

Святочну імпрезу відкрила голова Відділу Емілія Ройовська. Вона переслала привіт в Україну, зокрема для відновленого там Союзу Українок. Далі програму вела Стефа Пасторе, яка привітала гостей і попросила о. декана провести молитву. По молитві о. Юрій поблагословив трапезу і заintonував пісню до Матері Божої "Вихвалайте гори, доли", яку відспівали всі присутні. Потім відспівано гімн Союзу Українок.

Ведуча програмою Стефа Пасторе відчитала Благословення і найкращі побажання для Відділу від Кардинала Мирослава Івана Любачівського.

Відтак відбулася мистецька програма, яку започаткувала Марія Гуссаківська реcitaцією вірша Зої Когут "Отче наш".

Святочну доповідь мала Марія Рейнарович, в якій особливу увагу звернула на справу молоді та шкільництва, на виховання підростаючого покоління в українському дусі. "Зорганізоване жіноцтво могло б тут відіграти дуже велику роль, — сказала доповідачка. — Треба зробити все залежне від нас, щоб ми не втратили молодь".

Голова Відділу Емілія Ройовська представила численній аудиторії колишніх голів Відділу: Марію Бішко, Віру Куку, Зеновію Колодій, Марію Михайлів та відсутню Марію Стефанишин, яка прислала привітання і подарунок.

Приємною несподіванкою була грамота від вдячних членок Відділу для голови Емілії Ройовської за довголітню жертвенну й повну посвяту працю для Відділу. Грамоту голові вручила Марія Світій.

Опісля Марія Гуссаківська віддеклямувала вірш Василя Ящука "Батьківщина".

Під час обіду голова Відділу представила гостей при головному столі і репрезентанток інших Відділів СУА.

Леся Гой, голова Окружної управи, яка репрезентувала її, відчитала привіт Головної управи і вручила Почесну грамоту для Відділу — признання за прикладну жертвенну працю для Союзу Українок Америки і з нагоди його 60-ліття.

Анна Рак, представниця Окружної управи, також відчитала привіт і вручила Грамоту признання за довголітню і жертвенну працю для СУА і громади.

У мистецькій програмі виступили солісти Оля і Ярослав Косіви при власному акомпаньяменті. Гостя з України Леонія Мельник подякувала за запрошення

на свято Відділу, передала привітання від членок відновленого Союзу Українок у Львові і побажала 21-му Відділові СУА нових успіхів у праці.

В кінці програми промовляв о. Богдан Карась, який особливу увагу звернув на корисну працю Союзу Українок в Америці і перед війною в Україні.

Закриваючи святкування, голова Відділу подякувала о. Юрієві Бінковському та о. Богданові Карасеві, Лесі Гой, Анні Рак, Софії Кравчук, виконавцям програми Марії Рейнарович, Марії Гуссаківській, Ярославові й Олі Косівим, які своїми виступами збагатили святкування, панові Йосифові за смачний обід і дуже гарну обслугу, Анні Заплітній за дуже гарний традиційний, чудово прибраний коровай, а також паням, що принесли печиво, та всім тим, що помагали: Марії Світій, Марії Бюлик, Марії Бродило, Глікерії Слабійській, Олі Подусовській, Катрусі Мазурак та Стефі Пасторе за вміле ведення програми. Подякувала голова і союзянкам та гостям, що своєю присутністю збагатили святочну програму, і всім, що причинилися до успішного святкування. Національним гімном закінчено святкування ювілею 21-го Відділу СУА.

Емілія Саноцька,
пресова референтка

ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ СТУСА

21 жовтня 1990 р. 1-ий Відділ СУА Округу Нью-Йорк провів святочні сходи, присвячені пам'яті Василя Стуса.

Сходи відбулися в колі союзянок і запрошених гостей, щоб вшанувати пам'ять великого поета України, який, як і Шевченко, карався, мучився, але не каюся, і залишив печать своєї творчості і духа для прийдешніх поколінь нескореної України.

Сходи відкрила голова Відділу Лідія Магун і попросила до доповіді членку Марію Михайлів, яка дуже ґрунтовно подала обставини, серед яких жив, терпів і творив Василь Стус. Доповідь свою вона ілюструвала відповідними віршами з творчості поета.

Як доповнення до доповіді, культурно-освітня референтка Іванна Мачай розповіла про відгуки на поезії Василя Стуса серед чужинців. Для прикладу вона проаналізувала статті німецької славістки Ельзбети Вольфгайм і Михайла Хейфеца, а також згадала про великий вклад праці українки д-р Анни-Галі Горбач, яка своїми перекладами поезій В. Стуса на німецьку мову і працю серед членів Міжнародної Амністії висунула В. Стуса як одного з найбільш плідотворних представників шістдесятників на міжнародну арену.

Потім вірші поета деклямували Люба Дармограй і Лідія Магун. Товариською гутіркою при каві і солодкому закінчилися ці успішні сходи, присвячені В. Стусові.

Іванна Мачай,
культурно-освітня референтка
1-го Відділу СУА

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА ЗА ЧАС ВІД 1-ГО ЛИПНЯ ДО 31-ГО ГРУДНЯ 1990 Р.

20,000.00 дол. — Микола і Мей Бойчуки (86); **6,632.00 дол.** — НН (86); **5,000.00 дол.** — Стефан і Володимира Сливоцькі (61); **1,750.00 дол.** — д-р Любомир і Оксана Кузьмаки (86); **по 1,000.00 дол.** — Катерина Федоришин (47), Кредитівка Самопоміч, Ньюарк, Н.Дж.; **865.00 дол.** — Б. і А. Кравчуки (86); **по 700.00 дол.** — д-р Р. Дачкевич (22), В. і М. Кіць (65); **625.00 дол.** — Е. і О. Гаврилюки (22); **552.08 дол.** — 86-ий Відділ СУА, Н.Дж.; **525.00 дол.** — Б. Більовщук (1); **по 520.00 дол.** — Олена Папіж, Міш., М. Залуцька (11); **по 500.00 дол.** — М. і О. Ковальчуки (17), Віра Круг (89); **420.00 дол.** — д-р С. Стецура (33); **по 400.00 дол.** — І. і С. Головки (11), д-р В. і І. Гординські, Н.Дж., 102-ий Відділ СУА, Індіана; **по 375.00 дол.** — С. і О. Гіби (82), 9-ий Відділ СУА, Н.Й., 38-ий Відділ СУА, Кольорадо; **по 370.00 дол.** — О. Кулинич (119), 119-ий Відділ СУА, Н.Й.; **360.00 дол.** — В. Огаренко (22); **по 350.00 дол.** — Т. і О. Зазуля (83), А. і С. Козаки (86), М. і В. Кравці (43), О. Кушнір і А. Сагати (67), Sacred Heart Society, NY., St. Michaels Imm Conc Society, Ct.; **340.00 дол.** — М. Смішкевич (86); **325.00 дол.** — Д. і Л. Більовщук (4); **по 310.00 дол.** — М. і І. Кіндрачук (62), д-р Надія Туркевич, Міш.; **по 300.00 дол.** — М. Барабач, П. і І. Ганкевичі (119), В. і У. Дячуки, Н.Дж., О. Жовнірович (47), Л. і М. Іваськів, М. Кучер, Н.Й., Ліга Українських Католицьких Жінок, Монреаль (БУК), д-р В. Онуферко (78), Н. Прядка, Іл., М. Радович, Н.Дж., М. Шиприкєвич (67), І. і Е. Солани (102), Б. і Г. Тір, Міш., Укр. Вест Сайд Клуб (47), Р. Худьо (28), 113-ий Відділ СУА Н.Й.; **290.00 дол.** — К. Цісик, Н.Й.; **285.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА, Чикаго; **по 275.00 дол.** — А. Дубас (28), М. Галука (91), 4-ий Відділ СУА, Н.Дж.; **260.00 дол.** — Л. Артимович (64); **по 255.00 дол.** — Л. Палашевська, Кал., А. Сардига (СУАвст ім. Х. Кононенко); **по 250.00 дол.** — Е. Блавацька, Пенн., Голі Трінті Сос, Пенн., Марія Гординська, Міш., Н. Григорчук (29), М. і К. Гички (86), д-р М. Дицьо (78), О. Кармазин (116), Г. Клим (28), М. Дмитрів, Н.Й., Я. і Я. Мулики (61), Я. і С. Плюти (13), Марта Рудик (108), М. Савицька (64), Самопоміч Асоціація Пассейк (70), С. Темницька (86), Українська католицька парафія св. Василя, Монреаль (БУК), Д. Федорко, Міш., Ю. і Н. Цегельські (91), А. і М. Цибрівські (51), Р. і А. Чорнобілі (47), Д. і С. Яворські (70), І. Яворська (86), 30-ий Відділ СУА, 92-ий Відділ СУА, 93-ий Відділ СУА; **240.00 дол.** — д-р І. і К. Гапії (86); **по 210.00 дол.** — д-р І. і М. Гапії (20), Л. Геромнімон (22), О. Крихтяк (22), М. Марущак (33), 24-ий Відділ СУА, Н.Дж.; **по 200.00 дол.** — д-р Н. і Х. Баранецькі (86), І. Боднар (29), д-р Ірена Васінчук (102), Оксана Вандзура (29), Василь Воронка, Н.Дж., С. і Н. Гробельські, Н.Й., К. і С. Гакбарт, Міш., М. Івахів (102), В. Іваницька (22), Д. Кецман, Н.Й., д-р Р. і д-р Л. Керницькі (4), М. і І. Кліваки, Н.Дж., М. Лебо (32), Р. і М. Лещини (47), М. і Р. Мельники, Пенн., Орг. Укр. Виз. Фронт, Монреаль (БУК), в пам'ять Е. Притули (59), Б. і М. Полянські (86), П. і М. Сотники, Міш., Іван Свищук (29), СУАвстралія (Вік), Укр. Жіноче Тов. ім. Лесі Українки, Вердун Кан (БУК), Укр. Кат. парафія св. Михайла, Монреаль (БУК), Р. Фаррелл (83), М. Храплива (28), д-р Б. і Б. Худьо (28), С. Чучук (74), Ю. і О. Яцусь (98), Р. і А. Яськів (86), 35-ий Відділ СУА, 75-ий Відділ СУА, 106-ий Відділ СУА; **180.00 дол.** — 99-ий Відділ СУА; **165.00 дол.** — д-р Ю. і С. Городиські (33), НН (33); **по 150.00 дол.** — М. Андріюк, Кон., О. Городиський (29), мгр В. Михайлів (20), Л. Павлишин (СУАстр. ім. Х. Кононенко), д-р Ю. і М. Русини (33); **130.00 дол.** — М. Данилів (43); **по 125.00 дол.** — Я. Букачевська (65), Р. Галібей, Іл., Т. Кліпфел, Іл., О. Коропек, Кт., І.

Новозенюк (43), О. і С. Олесницькі (28), А. Педерсон (98); **по 120.00 дол.** — Р. Прихтан (29), Х. Роланд (98); **115.00 дол.** — 33-ий Відділ СУА, Огайо; **по 110.00 дол.** — Я. і І. Клими (82), В. Мицьо (86), 28-ий Відділ СУА, Н.Дж.; **105.00 дол.** — Я. і Б. Бігуни (28); **по 102.50 дол.** — Іван Нич (33), Анна Тарнавська (33); **по 100.00 дол.** — д-р М. Іванців (102), М. Гельбиг, Н.Дж., Б. і Л. Кутни, Н.Дж., М. Левчик (49), М. Лібер (102), Укр. Коопер. Самопоміч, Чикаго (29), Д. Витвицька, Н.Й.; **78.00 дол.** — О. і Н. Даниші, Ваш., **75.00 дол.** — Д. Хухра (89); **70.00 дол.** — А. Еплгейт (86); **60.00 дол.** — Л. Ломиш (49); **по 50.00 дол.** — М. Білецький (102), Гаврилук (99), М. і А. Герєці (99), Ю. Головацька (70), Янковський (99), Г. Шембель, Н.Й.; **по 40.00 дол.** — Бойчук (102), М. Ткачук (102); **30.00 дол.** — П. Процук (102); **по 25.00 дол.** — Г. Волошанський (102), Т. Дедьо, Іл., Г. і А. Гіни, Л. і Л. Гніпи (99), Б. і Е. Казимири (Канада), Л. Крук (102), А. Маріяні (99); **по 20.00 дол.** — Р. Адамко (102), М. і І. Бучаки (99), Я. і Д. Кушніри (99), М. і О. Павліви (99), А. і Ф. Шуреки (99), Трибунчак (102), 34-ий Відділ СУА; **по 10.00 дол.** — М. і О. Добровольські (29), І. Горбачук (49), Й. Віллетс (99); **5.00 дол.** — Е. Бітеллі (99);

Орися Яцусь,
скарбничка комісії
стипендій СУА

Анна Кравчук,
референтка
стипендій СУА

In memory of my Beloved Mother, **Anastasia Fedoryshyn**, on the first anniversary of Her death, I donate \$1,000.00 to the UNWLA Scholarship Program through Branch 47. **Katherine Fedoryshyn**

В пам'ять **бл.п. Дарії Камінської**, дорогої матері моєї приятельки Христини Гентош, складаю **50.00 дол.** на Стипендійну Акцію СУА через 4-ий Відділ СУА. **Люба Більовщук**

З нагоди дня народження нашої мами, бабуні і прабабуні **Дарії Витанович** посилаємо **250.00 дол.** для студентки у Бразилії. Наша мама вже довгі роки допомагає молоді та дітям у Бразилії, бо їй дуже залежить, щоб молоді жінки мали нагоду студіювати та бути самостійними. **Рута Витанович-Галібей, Таїса Галібей-Кліпфел**

В сумні 20-ті роковини смерті **бл.п. Івана Дороти**, нашого дорогого і незабутнього тата та дідуся, складаємо **25.00 дол.** на виховання українських сиріт у Бразилії. **Єлисавета і Богдан Казимири з дітьми і внуками**

Замість квітів на могилу **бл.п. д-ра Мирона Комара** пересилаємо **295.00 дол.** для українських сиріт у Бразилії через 99-ий Відділ СУА. Зложили: по 50.00 дол. — Гаврилук і Янковський, Алла і Михайло Герєці; по 35.00 дол. — Лонген і Луїз Герєці, А. Маріяні; по 20.00 дол. — Іванка і Мирон Бучаки, Дозя і Ярослав Кушніри, О. і М. Павліви, А. і Ф. Шуреки, Джон Віллетс, Е. Вітеллі.

У світлу пам'ять незабутньої **бл.п. Юлії Кормелюк-Яцусь** пересилаємо на виховання священиків в Україні **25.00 дол.** через Стипендійну Акцію СУА. Донькам, синові, братам і сестрі та рідні висловлюємо найщиріші співчуття. **Анна і Григорій Гіни**

В пам'ять покійних дорогих батьків **Гната й Анни** та братів **Володимира й Ярослава** продовжую спонсорувати Марії Міреської через Стипендійну Акцію СУА та 22-ий Відділ СУА. **Ольга Крихтяк**

Замість квітів на могилу **Маркіяна Притхана** в Івано-Франківську на Стипендійну Акцію СУА для дітей у Бразилії зложили: Ірена Белей, Ксеня і Яро Данилишини, А. Головата, А. Ліськевич, З. О. Литвишин, А. М. Хоркаві, Гена Йона. Братові Романові з дружиною Іванкою і сином Андрієм висловлюємо щирі співчуття.

В пам'ять **п-і Матури** пересилаємо **10.00 дол.** на Стипендійну Акцію СУА через 29-ий Відділ СУА. **М. і О. Добровольські**

Вшановуючи пам'ять жертвенного громадянина **св.п. Володимира Івасева** з Ютики, Н.Й., присутні на його похороні зложили датки на стипендію для української дитини в Бразилії: **200.00 дол.** — М. Дмитрів, **30.00 дол.** — Яр Томич, **по 10.00 дол.** — М. Драгош і Я. Ликтей. Разом: **250.00 дол.**

Пересилаємо **750.00 дол.** на викінчення інтернату колегиі св. Ольги в Прудентополісі, Бразилія, через Стипендійну Акцію СУА. Від Роми Худьо **300.00 дол.**, прихід із її фортепіанового речиталю, **250.00 дол.** від Галі Клим та **200.00 дол.** від подр. д-р Б. і Б. Худьо (через 28-ий Відділ СУА).

Замість гонорару для д-ра Гнатика за виготовлення податкових звітів пересилаємо **550.00 дол.** на Стипендійну Акцію СУА через 102-ий Відділ СУА. **200.00 дол.** М. Івахів, **100.00 дол.** М. Лібер, **50.00 дол.** М. Білецький, **40.00 дол.** Бойчук, Трибунчак, **30.00 дол.** П. Процик, **25.00 дол.** Г. Волошанський, Л. Крук, **20.00 дол.** Р. Адамко.

Заходом 9-го Відділу СУА, Бінгамптон, Н.Й., переведено збірку на виховання українських католицьких священників у Бразилії та продовження стипендії бр. Даниїлові Колицькому через Стипендійну Акцію СУА. Жертвували: **по 25.00 дол.:** Л. і М. Зобніви, Я. і М. Тимочки; **по 20.00 дол.:** С. і І. Зобніви, Д. Древницька, Г. Мурич, Х. Чебіняк, О. Мельник; **15.00 дол.:** Г. Мельник; **по 10.00 дол.:** О. Курило, П. Мельник, Я. Бендз, Х. Чебіняк, І. Тутка, П. Тутка, М. Коропей, Г. Чебіняк, І. Дуда, И. Солецька, О. Іванейко; **по 5.00 дол.:** С. Сабат, І. Хруник, М. Яремчук, Д. Сенишин, Д. Кецман, П. Солецький, І. Іванонько, М. Руцька, І. Іванків, В. Ковалів, М. Здеб, Ю. Щутер, Д. Юнко, М. Чевіняк, Д. Клачана, А. Чебіняк, З. Василів; **по 3.00 дол.:** Н. Корчинська, Ф. Турко; **по 2.00 дол.:** К. Чарнецька, У. Коротко, П. Петришин, Т. Рігель; **1.00 дол.:** 9-ий Відділ СУА. Разом: **375 дол.**

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

ТРИВАЛІ ФОНДИ

На Тривалий фонд **д-ра Богдана і Марти Цимбалістих** **1,000.00 дол.** зложили **д-р Богдан і Марта Цимбалісти**.

1,000.00 дол. на Меморіальний фонд **Анни Стиславич-Байко** IBM дорівняло даток Оксани Байко.

На Меморіальний фонд **Мартина і Анни Тинський-Фенчинський** зложили: **100.00 дол.** Наталія і Людвіг Йосвіки, **300.00 дол.** Юрій і Катерина Кедровські, **25.00 дол.** Віра Леджер.

На Меморіальний фонд **Романа Тишовницького** **500.00 дол.** зложили Олександр і Оксана Тишовницькі.

ЗАГАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

19,256.65 дол. — 83-й Відділ СУА;

2,000.00 дол. — Богдан і Лідія Гайдучки;

1,500.00 дол. — д-р Осип Данко;

по 1,000.00 дол. — д-р Денис і Міра Стахіви, д-р Ігор і

Олександра Магуни, Тит і Софія Геврики, д-р Омелян і д-р Тетяна Антоновичі;

750.00 дол. — Товариство "Промінь";

по 500.00 дол. — Олександр Мотиль, на допорушення Івана Скрипака "Сее Ленд Сервіс, Інк.", д-р Богдан і Іванна Целевичі;

460.00 дол. — д-р Богдан і Марта Цимбалісти;

330.00 дол. — Володислав Папуга;

300.00 дол. — Український Народний Дім в Нью-Йорку;

по 250.00 дол. — Іван і Наталія Коропецькі, д-р Юрій і д-р Стефанія Березницькі на фонд для закупу реквізитів до колекції;

по 200.00 дол. — 62-ий Відділ СУА, д-р Ярослав Рожанковський, Володимир і Уляна Дячуки;

120.00 дол. — Американ Експрес Компанія, дорівнюючи пожертву Лідії Глут;

по 100.00 дол. — Юрій і Ірина Телепки, Стефан і Марія Хемичі, д-р Михайло Лободяк, Анна Політило, Річард Алвіно, Володимир Остапак, В. і Б. Сосяки, Іван і Марія Фізері, Б. Ф. Гудріч за Нестора Шуста, д-р Степан Стецура, Стефанія Савка, Романа Дургало;

90.00 дол. — М. Лебідь;

70.00 дол. — Лев Кобринський;

по 50.00 дол. — Володимир Бакад, о. Богдан Олесь, Василь і Зеновія Никифоруки, Софія Андрушків, Іван Тимків, Люба Д. Онуферко, Олександр і Вікторія Гірняки, д-р Ярослав Михавчук, М. Райчук, 89-ий Відділ СУА; Стефанія Савка, Роман і Марія Берези, Бенжамін і Ольга Гайдучки, Емілія Панасюк, Ганна Придаткевич-Кухар;

65.00 дол. — Марко і д-р Аріядна Бахи;

по 40.00 дол. — Зеновій і Гелена Балабани, Богдан Бородайко, Василь і Марта Андруки, Віра Шумейко, д-р Денис і Міра Стахіви, Єпископ Василь Лостен, Євген і Євгенія Івашківи, І. Юрій Зубаль, Роман і Анна Алискевичі;

35.00 дол. — АТ і Т Фундація, дорівнюючи пожертву І. Савчин;

по 30.00 дол. — Леся і Нестор Вірстюки, Ярослав Дацьків, Іван Павлов;

по 25.00 дол. — Іван і Наталія Коропецькі, д-р Михайло і Іванна Яцун, Тарас Волянський, Ірена Лаврівська, Юрій і Зоря Малаховські, Михайло Бурик, Андрій і Таїса Раки, Марія Жовнірович, Надія Мандрусак, Ольга Алвіно, Зенон Легадза, Любомір і Марія Лапкіки, Оксана Кушнір, Володимир Степаник, Ганна Жирук, Анастасія Сочинська, Зенон Михалевський;

17.00 дол. — Іван Саврук;

по 20.00 дол. — Борис Гапаган, Ольга Муссаковська, Ольга Дзядів, Микола Савчин, Ігор і Рома Гайди, Володимир і Катерина Валчуки, Ольга Карван, Анна Швайка, Василь Рудко, Амелія Никорчук, Стефан Місило, Ярослав і Ярослава Букачевські;

по 15.00 дол. — Ярослав і Ірена Падохи, Гелена Костюк, Володимир А. Клебович, Ярослав і Марія Тимочки, Оксана Богословець, Богдан А. Казновський, Теодозія Гурик, Зеновій Воробець, д-р Осип Данко, Самійло Месс, Марія Марусяк, Роман і Анна Байлаки, Григорій і Христя Савицькі, Володимир і Гедівка Черевки, Модест і Оксана Соболти, Андрій і Романа Гадзевичі, Лев Хом'як, д-р Юрій Кишакевич, Ігор Шевчук, Наталія Лукашевич, Марта Пацлавська, Анна Максимович, Володимир Симків, Марта і Евстахій Яроші, Євгенія і Володимира Шипайли, Микола і Галина Степаненки, Роман Ричок, д-р Юрій Солтис;

по 10.00 дол. — Остап і Ярослава Олесницькі, Ярослав і Іванна Кліми, Василь Бойко, д-р Олег Ратич, Ольга Гірна, Іван Дроздовський, Клавдія І. Салук, Ольга Варела, Ігор і

Надія Загайкевичі, подружжя Крижановські, подружжя Пенчаки, Оленка Макарушка-Колодій, Ірена Пітула, Оля М. Лупан, Катерина Андрушко, д-р Олег і Любомира Сохани, Іван і Марія Жуковські, Леонід Підстригач, Марія Капліста, Степан Гук, Дарія Биров, Роман і Віра Запутовичі, Ірена Залиба, Роман Вомпель, Катерина Пеленська, Ольга Смаль, Кирило й Ірена Григоровичі, Анна Гентиш, Мирон Захаряевич, Емілія Ройовська, Микола і Люба Галіви, Марія Рейнерович, Володимир і Анна Раки, Гелена Клебіцька, Емілія Михалевська, Стефан і Ольга Крижановські, Теодор і Мілдред Тарахівські, Іванна Джус, І. Івануса, Володимир Буцяк, Софія Салдан, Іванна Петик, Юлія Ховайло, д-р Юліяна Осінчук, Галина Гомзяк, д-р Роман Богонович, Наталія Загайкевич, Осип і Стефанія Іванчуки, Іван Вербовський, Мирослава Белей, Зенон Еліїв, Любомир і Марія Явні, Орест і Оксана Кузьми, Мирон і Іванна Бучаки, Юрій і Ольга Диби, Анна Серант, Ксеня і Юрій Клюфаси, Микола Сук, Володимир Филипкевич, Алла Черній, Юрій Клюфас, Зеновій і Оксана Яремовичі, д-р Богдан і Марта Цимбалісті, Микола Черевайко, д-р Степан Ничай, Петро Шиприкевич, Іван і Софія Винники, Юлія Костишин, Мирослав і Анна Мичковські, Павло і Наталія Лисенки, Марія Лапчинська, Марія Палій, Степан Олексів, Юрій Фаріон, Анна Волощук, д-р Роман і Стефанія Барановські, Фернандо Алварез, Роза Лучіяно, Мотря Михайлюк, Джосефіна П'яцца, Дейвід НГ, Оксана Рак, Іван і Єлизавета Стівенси, Олена Варварів, Юліан Дутко, Ольга Боба, Юліан і Ольга Ястремські, Галина Коленська;

по 5.00 дол. — Марія Євсєвська, Петро й Іванна Ганкевичі, Неоніла Тершаковець, Оксана Салдит, Микола і Лідія Бульби, Марія Храплива, Павло і Анастасія Шандруки, Олесь Кедринський, Ольга Заремба, д-р Теофіль Соболев, Марія Захарків, Ольга Руденська, Розалія Полчі, Анна Шапіро, Надія Аміноф, Барбара Швед, Григорій Смолин, Володимир Квас, Володимир Слиж, Василь Павленко, Ніна Віноквезів, Ярослава Горячун, Надія Світлична, Орест і Марта Кебали, Іван і Павло Лодинські, Юрій Левицький, Роман Маселко, Олександра Салик, Євген Яворський, Теодор Королишин, Юрій Ставничий, Юрій і Оксана Станки, Володимир Лехіцький, Ольга Масюкевич, Гелена Котсюмбас, Миколай Харух, Катерина Коч, Марія Куца, Петро Грицак, д-р Іванна Керелєйза, Катерина Терлецька, Володислав Клеч, Іван Горбачук, Оксана Марчук, Валентина Преско;

2.00 дол. — Марія Колодій, Стефанія Месс.

НА ВИДАННЯ НОВОГО КАТАЛОГА

по 1,000.00 дол. — Лідія Кий, Василь і Анна Корниці;
по 500.00 дол. — Віра і Антін Шумейки, д-р Богдан і Марта Цимбалісти;

300.00 дол. — д-р Олег Бачинський;

250.00 дол. — д-р Любомир і Роксана Кузьмаки;

по 200.00 дол. — Ярослав й Ірина Куровицькі, д-р Карло і Софія Цайнінгери, Мирон і Наталія Возняки, Володимир і Катерина Воловодюки;

по 150.00 дол. — Ярослав і Віра Криштальські, Тарас і Ольга Гунчаки, д-р Юрій і Марта Саї;

по 100.00 дол. — Андрій і Марта Бачинські, Володимир і Христина Баранецькі, Мирон і Ольга Гнатейки, Теодозій і Ольга Зазулі, Лариса Пашук, Пелагія Кучкуда, д-р Марко Олесницький, д-р Олег і д-р Іванна Ратичі, Стефан і Іванна Рожанковські, Любомира і Теодозій Крупи, Адріян й Іна Дзеровичі, Анна Бойчук, д-р Осип Данко, Ірена Охримович, д-р Володимир і Аркадія Петришини, Юрій і Марія Гонча-

ренки, д-р Юрій і Оксана Тритяки, Іван і Надія Головінські;
по 50.00 дол. — Ярослав і Оля Городецькі, Володимир і Наталія Чайковські, Лідія Гладка, Іван і Стефанія Зайці, Ігор і Рома Гайди, Богуслава Гнатів;

20.00 дол. — Роман і Марія Тершаковець-Гавриляк.

В пам'ять **бл.п. Наталії Гонти** на видання каталога "Нова Аквістіка" зложили: **250.00 дол.** — Наталія Даниленко; **по 50.00 дол.** — Тося Мельничук, Володимир і Віра Кліщі; **по 25.00 дол.** — Ярослав й Ірена Мадаї, Оксана Волчук.

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000.00 дол. дарує на Будівельний фонд Українського Музею Ольга Марта Лукачева з Даковичів зі спадку;

2,000.00 дол. — ЦПЦ, дорівнюючи пожертву Ігоря Гайди;

по 1,500.00 дол. — д-р Лев й Ірина Кушніри, д-р Олег і Софія Кудрики;

по 1,000.00 дол. — Анна Маркевич і Меланія Банах, Осип і Стефанія Порайки, д-р Оксана Фолварків, Андрій і Таїса Нагірний-Рак, Адріян І. Керод, Ада Кулик, д-р Володимир і Дарія Гойдиші, Мирон і Ольга Гнатейки, д-р Стефан і Тамара Тимківи, 72-ий Відділ СУА, Андрій і Віра Косовичі, д-р Богдан і Надія Масики;

по 500.00 дол. — Іван і Софія Винники, Ярослава Солган, д-р Дмитро і Дарія Кострубяки, д-р Віталій і Олександра Богданіві, Адріян і Лариса Долинські;

450.00 дол. — Анна Маркевич;

375.00 дол. — 108-ий Відділ СУА;

по 300.00 дол. — д-р Ярослав Очеретько, Данило Кашіер;

по 250.00 дол. — Осип і Анна Іваніві, Мира Запуцька, Ярослава Кукіль, д-р Іван і Татяна Кохони, Рома Шуган, Оксана Рак;

по 200.00 дол. — Іван Парфанович, Мирон Войтович, Богдан і Марія Бойчуки;

по 100.00 дол. — Олександр І. Мотиль, Марко і д-р Адріяна Бахи, Михайло і Олександра Бобяки, Стефан і Анна Секрети, Остап і Слава Олесницькі, Юрій Цибрівський, Анна Думка, о. Маріян Івахів, Марія Заяць, Владика Стефан Сулик, Анна Литвин, Володимир Натина, Іван Тимків, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки, Василь Бахір, Ярослав і Ольга Чипаки, д-р Павло й Ірена Джулі, Петро Дашко, Остап і Урсула Балабани, Євген Романюк, Микола і Софія Пелачуки, Андрій і Катерина Буки, Петро Бойчук, Олександр Леськів, Григорій Данилишин, Анна Педілато, д-р Джералд і Оксана Сидораки, Борис Кекіш, Анна Крупська, Михайло Панченко, Антін Суес, Стефан Іванчук, Анна Пінко, Антін Гнатишин, д-р Томас М. Кроп, Марія Мотиль, д-р Муррей Сенкус, Михайло і Марта Віхореки, Василь Петрач, Іван і Уляна Сосі, Бенжамін і Віра Корсуні, Володимир і Лідія Прокоп-Артимишин, Михайло Герець, Уштан Будівельна Компанія, Наталія Кононенко, Е. Держко, Володимир Гуда, Люба Мазяр, Джіві і Марія Кобі, Тамара Кнегнецька, Донна Походай-Бойко, Софія Гулік, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, д-р Юрій і Наталія Попілі, Андрій і Тамара Кобзарі, Олена І. Куцик, д-р Стефан й Ірина Ничаї, Гурин Меморіал, д-р Олександр Р. Стрільбицький, Ігор Таран, Неоніла Кліш, Дмитро Пипко, В. А. Корсунський, Андрій Макал;

75.00 дол. — Марія Душник;

55.00 дол. — Неоніла Пелех;

*Продовження пожертв за грудень 1990 р.
в наступному числі.*

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

З НАГОДИ...

З нагоди відзначення мене на Конвенції СУА, як дар подяки складаю на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" **50.00 дол.** Боже Вас благослови!

Ольга Гнатик

З нагоди народження внука, сина моєї доні Гані, і з нагоди вінчання сина Михайла, жертвую **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" через 1-ий Відділ СУА, а дорогим дітям бажаю щастя, здоров'я і Божого благословення на многі літа!

Параскевія Легевич

ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

У світлу пам'ять **проф. Івана Боднарука**, мужа членки Управи 22-го Відділу СУА в Чикаго проф. Леонтії, складаємо **190.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Шановній родині покійного висловлюємо щирі співчуття. Пожертви склали: по 25.00 дол. — 22-ий Відділ СУА, Ліна Басюк, Ольга Мартинюк, Анастасія Хариш; по 20.00 дол. — Люся Самбірська, Олена Харкевич; по 10.00 дол. — Надія Дзидзан, Дарія Менцінська, Люба Шеремета, Галя Янчишин; по 5.00 дол. — Ольга Гаврилук, Анна Дячун.

Замість квітів на могилу **бл.п. Софії з Богачевських Шевчук** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складають по **20.00 дол.** — Стефа і Михайло Оглаб'яки, Оля і Михайло Ласки, Ліда і Василь Колодчини — членки 76-го Відділу СУА з родинами.

Замість квітів на могилу довголітньої членки 91-го Відділу СУА **сл.п. Анни Гачкевич**, на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **50.00 дол.** складають з висловами щирого співчуття Родині покійного Управа і членки 91-го Відділу.

Вшановуючи пам'ять нашої дорогої незабутньої мами, бабуні і прабабуні **бл.п Софії з Богачевських Шевчук**, пересилаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя".
Ксеня і Володимир Кучери з родиною

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Мазяр** та в першу річницю смерті мами покійної **бл.п. Мокрини Мазяр**, складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Надія Мандрусак

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Софії Кушнір** пересилаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд.

Мирослава Залуцька

Замість квітів на могилу **бл.п. Миколи Букачевського**, який відійшов у вічність 21 вересня 1990 р. в Україні, складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Сестра Дарія Гусар

На свіжу могилу **бл.п. Софії Кушнір**, колишньої членки 78-го Відділу СУА, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і членки 78-го Відділу, Вашингтон, Д.К.

Недавно в Україні відійшла у вічність **бл.п. Марійка Пересада**, сестра нашої членки Стефанії Павлічко. В її пам'ять складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а сестрі і родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 93-го Відділу в Гартфорді

В пам'ять дорогого **д-ра Юрія Кушніра** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд через 82-ий Відділ СУА.

Зіна і Ігор Раковські

Вшановуючи пам'ять дорогої **Марійки Пересади**, висилаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині складаю мої найщиріші співчуття.

Ярослава Кукіль, 93-ій Відділ СУА, Гартфорд, Конн.

В пам'ять **бл.п. Ірени Скрипчук** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **10.00 дол.** складають членки 11-го Відділу СУА в Трентоні.

У третю річницю смерті мого незабутнього мужа **бл.п. інж. Тараса Грицяя**, яка припадає 11 грудня 1990 р., складаю в його пам'ять **100.00 дол.** на Пресовий Фонд.

Дружина Ія Мацюк-Грицай

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ФОНД ІМ. О. ЛОТОЦЬКОЇ

В пам'ять мого незабутнього чоловіка **бл.п. Петра Яціва** складаю через 89-ий Відділ СУА **200.00 дол.** на Фонд ім. О. Лотоцької.

Дружина Лідія Яців

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

ПОДЯКА

Дякуємо Оксані Фаріон та Лідії Дяченко за приїзд на наші організаційні сходи в жовтні, а також Каті Портер і її мамі Ользі Великорідько за приїзд на наші загальні збори в грудні 1990 р. і складаємо **30.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

54-ий Відділ СУА, Вільмінгтон, Дел.

В пам'ять **бл.п. Софії Туркало** сестра Євгенія Сивенька через 93-ій Відділ СУА у Гартфорді склала **1,000.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

В пам'ять **бл.п. Левкадії Саєвич, д-р Галі Скорепко, пр. Ірени Голубоско-Бовден, пані Кушнір, Романа Верещака** складаю через 28-ий Відділ СУА **300.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Надія Стадницька

Замість квітів на могилу **сл.п. Євгена Козюпи**, мужа членки 66-го Відділу СУА Лідії Козюпи, збірку на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля провела Лідія Фіцалович. Пожертви склали: родина, союзнянки і приятелі. **100.00 дол.** — Г. і М. Латики; **по 50.00 дол.** — Микола Козюпа, Михайло Козюпа, Осипа Лісевич; **по 25.00 дол.** — Б. і С. Веррастри, д-р О. Данко, Е. і М. Кульчицькі, Лідія Фіцалович, д-р І. і Л. Кизики; **по 20.00 дол.** — мгр М. і І. Бойки, Ірина Гриневич, П. і Ляля Хоми; **по 10.00 дол.** — Ірена Гладка, М. і В. Гусаки, М. і О. Духновські, Б. і М. Іванів, Р. і Б. Крохмальницькі, Іванна Лодинська, Р. і М. Романюки, З. і І. Мандичі, І. Телюк, Теодор Чабала, О. і С. Яхницькі; **по 5.00 дол.** — Анна Білоус, Р. Олещук. Разом: **555.00 дол.**

В пам'ять **бл.п. інж. Романа Лавровича**, мужа членки 66-го Відділу СУА Ірени Лаврович, зложили **240.00 дол.** на Фонд Дітям Чорнобиля такі особи: **50.00 дол.** — В. і І. Рондяки; **27.00 дол.** — Лідія Фіцалович; **25.00 дол.** — М. і І. Бойки; **20.00 дол.** — Ю. і Д. Лодинські; **18.00 дол.** — Марія Марків; **по 10.00 дол.** — Софія Бродич, Ірена Гладка, М. і В. Гусаки, О. і М. Духновські, д-р І. і Л. Кизики, І. і І. Лодинські,

Л. і О. Марківи, Г. і І. Пацалуки; д-р М. і М. Снігуровичі, проф. Ю. Цибрівський. Разом: **240.00 дол.**

Замість квітів на могилу **бл.п. Володимири Нагорняк**, матері нашої членки Миросі Граб, пересилаємо на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля **250.00 дол.**, а Миросі складаємо сердечні співчуття. Пожертви склали такі членки: **по 25.00 дол.** — Анна Кравчук, Марія Полянська; **по 20.00 дол.** — Ярослава Балабан, Дарія Курилко, Олександра Стебельська, Наталія Сигіда, Лідія Величковська; **по 10.00 дол.** — Наталія Клапшак, Віра Леґедза, Люба Лапичак-Лесько, Віра Мицьо, Ляриса Пенцак, Таїса Турянська, Уляна Тимкевич, Марійка Українська, Володимира Васічко, Катерина Воловодюк.

Членки 86-го Відділу СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. д-ра Йосифа Тимоцька**, мужа нашої членки 47-го Відділу СУА в Рочестері, Нью-Йорк Галини Тимоцько зложили **170.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля: **по 20.00 дол.** — Люба і Роман Домбчевські, Світлана і Орест Соробеї; **по 10.00 дол.** — Марія Вергун, Марія Крамарчук, Мирослав і Іванна Мартинці, Анастасія Смеречинська, 47-ий Відділ СУА, Татіяна Шутер; **по 5.00 дол.** — Аріядна Бах, Евдокія Боберська, Наталія Гуран, Ольга Ганушевська, Тамара Гривнак, Олена Довгалюк, Марія Костів, Дарія Лесів, Катря Лялька, Ірина Руснак, Ірина Семанюк, Анна Сохоцька, Анна Чорнобіль, Ірина Шмігель.

3 нагоди народження внука Стефанчика Сливка складаю **100.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля і **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" через 1-ий Відділ СУА, а дорогим синові Івасеві, невістці Лорі і внукові бажаю доброго здоров'я і Божого благословення на многі літа!

Ганя Сєрант

Замість квітів на свіжу могилу нашого дорогого шваґра **бл.п. магістра Євгена Хмільєвського**, складаю **100.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Роман і Шорета Коси

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Анни Курилко**, нашої дорогої прибраної тети, складаю **50.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля та **5.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марта Кузьма-Канінґем

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Анни Курилко**, нашої дорогої приятельки, складаємо **50.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Марія і Мирон Кузьми, Венес, Фльорида

Замість квітів на свіжу могилу **св.п. Лідії Савчак-Кашняк** складаю **25.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям.

Неоніля Кліш

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Мазяр** складаю **20.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Неоніля Кліш

Замість квітів на могилу нашої членки **бл.п. Софії Туркало** складаємо **50.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, а шановній родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 93-го Відділу СУА, Гартфорд, Конн.

Замість квітів на могилу **бл.п. мґра Ярослава Городиського** складаємо **30.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Д-р Ярослав і Надія Міґайчуки

ПОДЯКА

Екзекутива СУА складає найщирішу подяку **Анні Рак**, за її пожертву на цілі СУА в сумі **1716.53 дол.**, як неприйнятну винагороду за її працю скарбником в канцелярії СУА. Щире спасибі!

Екзекутива СУА

НЕПРИЙНЯТІ ГОНОРАРИ

Гонорар за статтю "Острови на студеному морі" в сумі **35.00 дол.** поміщену в жовтневому числі "Н.Ж.", письменник зі Львова Роман Іваничук переслав на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Мистецтвознавець зі Львова, Віра Свенціцька, гонорар за статтю "По той бік шибки", поміщену в грудневому числі "Н.Ж." в сумі **35.00 дол.** призначила на Пресовий Фонд "Н.Ж."

Щиро дякуємо!

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. д-ра Осипа Тимоцька** складаю **25.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Ярослава Ярославич, 64-ий Відділ СУА, Нью-Йорк

Замість квітів на могилу **бл.п. Ярослава Городиського** складаємо **20.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Ірина Салук, Здзіх і Євгенія Фліґелі

В пам'ять вуйка **бл.п. Ярослава Городиського** складаємо **20.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Мирон і Мотря Стахури

У світлу пам'ять мого хресного батька **бл.п. Ярослава Городиського** складаю **20.00 дол.** на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Дана (Марушка) Мойсеєнко

IN MEMORY

In memory of **Edward Kallman**, beloved husband of UNWLA Br. 72 member Mary Kallman, we are donating **\$10.00** to the "Our Life" Press Fund.

Olga and Sam Liteplo

In memory of **Julian Savchak**, beloved husband of the UNWLA president Maria Savchak, we are donating **\$10.00** to the "Our Life" Press Fund.

Olga and Sam Liteplo

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СИРОТИНЕЦЬ

Микола Дзядів пожертвував **100.00 дол.** на Сиротинець у Бразилії в пам'ять свого сина **бл.п. Романа**, який помер у Львові.

В пам'ять покійного **д-ра Петра Харука**, мужа нашої членки Галі Харук, складаємо **40.00 дол.** на Пресовий фонд журналу "Н.Ж."

74-ий Відділ СУА в Чикаґо

ДІМА

ПРО УКРАЇНУ ПАМ'ЯТАЙ

У всьому світі — кожен зна —
Є батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина:
Це наша славна Україна.

Про Україну, рідний край,
Ти завжди пам'ятай!

Хоча зросли ми в чужині,
Та рідні любимо пісні.
Співаймо ж їх, хай знову й знову
Бренить між нами рідне слово.

Про Україну, рідний край,
Ти завжди пам'ятай!

Не забувай Шевченка слів,
Про горду славу козаків,
Не забувай, що ти дитина
Землі, що зветься Україна.

Про Україну, рідний край,
Ти завжди пам'ятай!

Рис. Е. Козака. Drawing by E. Kozak

ВАДИМ СКОМАРОВСЬКИЙ

НАД "КОБЗАРЕМ"

Тихо надворі. Ні вітру, ні хмар.
Ані шелесне верба височенька.
Наша Оленка відкрила "Кобзар",
Вголос читає Тараса Шевченка.

Ген за рікою синіє гора,
В небі веселка розквітла казково.
Ніжно вплітається в гомін Дніпра
Добре і щире Шевченкове слово.

КРИЛА

Блискавиці освітлювали дорогу громам, щоб ті бачили, в яке дерево цілитись. На високій сосні сидів вітер. Вдарив грім, розколов сосну і поранив вітра. Як почав завивати з болю він, то Дмитрик не витримав. Вистрибнув босоніж на ганок, з ганку на подвір'я і приволик пораненого вітра до хати.

— Дякую тобі, хлопчику, — ледве шелестів вітер, — перев'яжи мені рану.

Дмитрик одшмагав рукав своєї сорочки, перев'язав вітрові одну рану. Відірвав другий — і другу рану перев'язав. Цебеніла кров, намочила білі рукави.

Вітер подякував хлопцеві, погладив його білу голівку і зник за дверима.

...У Дмитрика вирости голубі крила. Ніхто не бачив їх. Сам Дмитрик теж не знав, що вони у нього є, бо навіть коли лягав спати, вони йому зовсім не заважали.

...Одного разу захворіла мама. Дмитрик побіг за лікарем, потім в аптеку, відтак наносив до хати дров, води. І все це робив так швидко, що мама сказала:

— Ти, Дмитрику, як на крилах літаєш. Перепочинь трохи, бо з ніг упадеш.

Та Дмитрик зовсім не втомився. Він міг зробити ще тисячу робіт, щоб тільки видужала мама. Але хвороба її не минала. Подвір'ям крутився березень. То підморгне сонцеві, то знову нахмуриться.

— Синку, — шепотіла мати, — як прийде весна, то принесеш мені пролісків...

Дмитрик не міг дочекатися весни. І раптом пригадав, що за Кам'яною горою на Збочі вже мусять бути проліски, бо весна приходить туди швидше. І побіг за весняними квітами. Полетів.

У хаті в маминих руках проліски заспівали тонесенькими голосочками:

— А вже весна, а вже красна...

Мама так зраділа, що хвороба мусила покинути хату. Бо хвороби радісних людей не тримаються. Березень під вікнами теж замугикав пісеньку. Земля її підхопила й собі:

— А вже весна, а вже красна..

...Дмитрикові крила голубіють, тому їх ніхто не бачить. І не треба. Крила — не голова. Безголових здалеку видно.

ЯК РОЗКРИЛА КВІТКА ОЧІ

Як розкрила квітка очі,
Глянула кругом ласкаво.
Правда, квітко, що гарненько?
Правда, квітко, що цікаво?

Глянь, високо небо синє,
Он, ясна хмаринка срібна.
Тут травиця-шовковиця
І земляця — мати рідна

Те сріблито-синє диво,
Що шумить, дзюрчить навпроти,
Зветься річка! Он, сміється
На вербі пушистий котик.

І не бійся, що ось бджілка
На головку тихо сяде,
Ти всміхнись, бо знову сонце
Ніжно променем погладить.

Сонце гладить і цілує,
Пригортає так ласкаво, —
Правда, квітко, гарно в світі?
Правда, квітко, що цікаво?

М. Петрів

Мал. І. Лисенко

Але якщо чиясь мати, коли пратиме білизну, побачить сорочку з обдертими рукавами, то не мусить думати, що в її дитини вже вирости крила.

Крила ростуть помаленьку. Не раз й останню сорочку треба віддати, щоб стати таким, як наш Дмитрик.

Оксана Сенатович

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

СВ. П. ПРОФ. ОЛЕКСАНДРА СУЛИМА-БЛОХИН

12 грудня 1990 р. у Мюнхені відійшла у вічність на 88 році життя, після тяжкої недуги, **бл.п. д-р Олександра Сулима-Блохин** — відома суспільна діячка, поетеса, повістярка, педагог, літературознавець, дружина проф. Юрія Бойка-Блохина.

Народилася вона у відомій священничій родині 4 квітня 1902 р. на Харківщині, здобула середню освіту з відзначенням у Дівочій школі для членів родин духовенства у Харкові.

У 1933 році закінчила з відзначенням мовно-літературний факультет Харківського педагогічного інституту, а потім при Харківському університеті дворічну програму для викладачів високих шкіл (в 1935 р.) і курси чужих мов (у 1937 р.). Працювала викладачем мов і літератури в інституті інженерів транспорту в 1933-1941 рр. та в інституті планування в 1936-1941 рр. у Харкові. Була науковим секретарем, а також секретарем мовних комісій обох інститутів. Працю її в цих інститутах перервала світова війна.

З наближенням фронту в 1943 році виїхала з чоловіком на захід — до Львова, а потім до Відня, де пережила усі життєві труднощі кінця війни. По війні, вже у Мюнхені, працювала науковим секретарем і викладачем мов в Українській Високій Економічній Школі (УВЕШ) проф. Б. Мартоса в 1946-1950 рр.

Була відомою діячкою українського жіноцтва і значно поживила його діяльність в 1958-1968 роках; була головою ОУЖ в Німеччині та членом управи СФУЖО, заснувала ряд осередків, оживила діяльність інших, виступала на міжнародних конгресах, а з рани СФУЖО об'їхала з доповідями жіночі осередки в Англії і Франції. В той час появилось декілька її соціологічних статей, в яких розглянула долю українського жіноцтва, а також ширші огляди "Становище жінки в СРСР" (1958 р.) та "До 90-ліття жіночого руху" (1975 р.).

Під псевдонімом Іванна Чорнобривець д-р Олександра Сулима-Блохин видала збірку поезій "В блакиті неба" (1959 р.), збірку новель "З потоку життя" (1963 р.) та збірник поезій "Ескізи" (1976 р.).

Залишила ряд наукових літературознавчих праць, надрукованих в Наукових Записках УТГІ та УВУ й ін. Була доцентом УТГІ на підставі праці "Олександр Олесь" з 1960 р., а потім професором. Здобула докторат УВУ в 1969 р., а потім була доцентом і професором, членом-кореспондентом УВАН.

В 1966-1973 роках брала участь у щорічній навчальній програмі Українського Вільного Університету — спочатку як викладач, а потім як доцент української мови і літератури. Дбайливо підготовлені нею курси з ділянок мови і літератури з фаховою оцінкою творчості наших письменників Куліша, Квітки-Основ'яненка, Стефаника, Лесі Українки, А. Кримського й інших запам'яталися багатьом учасникам; в них розглянено мовно-стилістичні властивості повістей, поезій, зроблено критичні огляди окремих їхніх творів тощо.

Покійна проф. О. Сулима-Блохин була добрим і працюючим викладачем і знавцем своєї ділянки. Любила пізнати і належно оцінити знання своїх студентів і докторантів, щоб у потребі допомогати їм порадами, спрямовувати і заохочувати їх у вибраній ними ділянці студій, а тому залишиться надовго у пам'яті їхніх колег, викладачів, докторантів і студентів.

Відійшла від нас у вічність людина, яка внесла свій скромний вклад у нашу літературу, в нашу суспільну працю серед жіноцтва в еміграції, а також своєю педагогічною працею в краю, головню у Харкові, і на еміграції в Мюнхені здобула признання і загальну пошану. Спочила далеко від рідної Харківщини, пам'яттю якої жила і творила в еміграції. Похоронена в крипті на Вестфрідгоф у Мюнхені.

Д-р Б. Кузь

Ділимося сумною вісткою, що 2 листопада 1990 р. після тяжкої недуги, на 85 році трудюлюбного життя, відійшла у вічність довголітня членка нашого 11-го Відділу СУА в Трентоні **бл.п. Ірена Скрипчук**.

Покійна народилася 30 січня 1906 року в Підярках Золочівського повіту в патріотичній священничій родині Боберських-Скрипчуків.

За професією була учителькою, присвятила ціле своє життя вихованню молоді, була відданою пластункою.

До Відділу СУА в Трентоні поступила зразу ж, як тільки він створився у 1952 році. Була активною, займала різні пости, а найдовше була секретаркою Відділу.

Надшерблене здоров'я не дозволи-

ло їй довше активно працювати. Свої обов'язки, чи радше зобов'язання, виконувала до кінця життя.

Від 11-го Відділу прощала її приятелька Ярослава Лабка. Згідно з традицією 11-го Відділу, кожна членка складала квітку на домовину, а голова Е. Панасюк зв'язала в китицю та зложила у стіп Ірени як доказ пошани та любови до нашої членки.

Вічна її пам'ять!

Управа і членки 11-го Відділу СУА

Знову смуток огорнув членок 33-го Відділу СУА в Клівленді: 20 серпня 1990 року відійшла від нас у вічність одна із засновниць 33-го Відділу СУА ім. Лесі Українки, довголітня членка управи, референтка суспільної опіки, тиха, спокійна, всіми шанована **бл.п. Анна Стецяк**. Відійшла улюблена мама двох дочок і сина, бабуня.

Народилася Анна 4 грудня 1911 року в Немирові, там провела молоді роки, там належала до "Просвіти" і "Лугу".

У 1939 році, перед приходом Червоної армії, виїхала за Сян, де вийшла заміж. В 1941 році повернулася в рідні сторони. Під час "великого ісходу" українців виїхала до Німеччини, а згодом до Америки, де замешкала у Клівленді.

Із створенням 33-го Відділу СУА включилася у працю і стала прикладом для інших. Обдарована гарним голосом, вона співала в хорах, ширила красу нашої пісні і прославляла Бога.

Усвідомлювала важке становище українців, що залишилися в Європі, тож щоб їм допомогти, у різдвяний час ходила з листом на коляду для них і приносила найбільшу збірку. Належала до комітету "Мати і дитина".

У 1982 році, з нагоди 30-ліття Відділу, її нагородили золотою відзнакою, а з нагоди 65-ліття існування СУА за віддану працю наділили її почесним членством 33-го Відділу.

Сумує не лише родина і знайомі, сумує і 33-й Відділ, бо втратив ще одну прикладну, працюючу і жертвенну членку. Навіть тоді, коли вже сили не дозволяли їй брати активну участь у праці Відділу, Анна Стецяк цікавилася ним і жертвувала, що могла.

Прошай, дорога посестро! Грудка землі з могили Лесі Українки, патронки нашого Відділу, нехай нагадає тобі рідний край, який ти так любила і який змушена була покинути!

Іванна Шкарупа,
голова 33-го Відділу СУА.

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

50 ВІДДІЛ СУА В ЕНН АРБОРІ, МІЧІГЕН

Загальні збори 50-го Відділу СУА в Енн Арборі відбулися 18 листопада 1990 року.

На зборах вибрано нову управу в такому складі: Анна Василюшин — голова, Віра Кріді — заступниця, Олена Панчак — секретарка, Надія Стрихар — скарбничка.

Референтки: Лідія Соє — культурно-освітня, Віра Кріді — організаційна, Катерина Кизий — стипендійна.

Контрольна комісія: Люба Чапельська.

Олена Панчак,
секретарка.

23 ВІДДІЛ СУА В ДІТРОЙТІ

Річні загальні збори 23-го Відділу СУА в Дітройті, Міч., відбулися 25-го листопада 1990 р. Окружну управу репрезентувала голова Оріся Лончина.

Управу на 1991 рік вибрано в такому складі: Уляна Мерек — голова, Соєя Карпюк — заступниця, Надя Свистун — секретарка, Соєя Грицай — скарбничка.

Референтки: Надя Свистун — фінансова, Ева Смолій — організаційна, Анастасія Стецько — культурно-освітня, Соєя Карпюк — голова господарського комітету.

Контрольна комісія: Марія Кузьо — голова, Галя Сніжик, Ірена Шавалюк — члени.

Надя Свистун,
секретарка зборів.

1 ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

Річні загальні збори 1-го Відділу СУА в Нью-Йорку відбулися 2 грудня 1990 року. Предсідницею зборів була Марія Мотиль, секретаркою Соєя Костюк. Делегаткою від Окружної управи була Оля Руденська.

Вибрано управу на 1991 р. в такому складі: голова —

Лідія Магун, заступниця — Люба Дармограй, секретарка протоколярна — Стефанія Семущак, Соєя Костюк, кореспонденційна — Анна Серант, скарбничка — Стефанія Гуменюк.

Референтки: організаційна — Дарія Чижик, культурно-освітня — Іванна Мачай, імпрезова — Дарія Мудра, Катерина Недогода і Анна Кадилляк, виховна — Анна Чехович, суспільної опіки — Соєя Вацик, Ева Гарайда, пресова — Марія Мотиль, мистецька і музейна — Анна Наташа й Ірена Старосольська, господарські — Дуся Кріль, Оля Кузьмин і Мірося Федюк, фестивалю — Катруся Папуга, зв'язків — Соєя Костюк.

Контрольна комісія: голова — Леся Гой, члени — Марія Михайлів, Стефанія Гнатченко, Марія Федірко і Стефанія Кухарська.

Марія Мотиль,
пресова референтка

17 ВІДДІЛ СУА ІМ. О. ТЕЛІГИ В МАЯМІ

Річні загальні збори 17-го Відділу СУА ім. О. Теліги в Маямі, Флориди, відбулися 2 грудня 1990 р.

До президії зборів увійшли: голова — Люба Маринюк, секретарка — Мирослава Тершаковець.

На 1991 рік вибрано управу в такому складі: голова — Ірина Ракуш, заступниця — Іванна Бліхарська, секретарка — Соєя Микитка, скарбничка — Ірина Трач.

Референтки: організаційна — Люся Візняк, культурно-освітня — Люся Вегльовська, господарська — Анна Ждан, пресова — Мирослава Тершаковець, суспільної опіки — Вероніка Цегельська і Люба Маринюк.

Контрольна комісія: Марія Вегльовська, Ева Лужняк і Віра Гарасим.

Мирослава Тершаковець,
пресова референтка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодинокі число 2.00 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

©Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

*Взори із рукава жіночої сорочки села Андріївка на Харківщині, XIX ст. Власність 33 Відділу СУА. Дарунок Анастасії Хомик. Маленькі киданці над взором вставки, великі — по рукаві. Вишивати чорними та червоними (ч. 321) нитками D.M.C. Рисувала Ольга Трачук.
Design from the sleeve of a woman's shirt from the village of Andriyivka, Kharkiv region, XIX century. Property of branch 33. Gift of Anastazia Khomyk. Scatterings — small above the embroidery of the inset; large all over the sleeve. Embroider with black and red DMC thread #321. Drawing by Olha Trachuk.*